

BÜLTEN

229- Eğer bir mimar, bir adama ev yapıp, yapıtını sağlam yapmazsa ve yaptığı ev çöküp, ev sahibinin ölümüne sebep olursa, O mimar

Hammurabi Kanunları (M.Ö.18.yy.)

FARKETTİNİZ Mİ?

Artık, bülteninizi, mimarlık bölümü öğrencileri teslim ediyor sizlere...

Bugüne kadar, aylık bültenlerin sizlere ulaşması özel dağıtım firmaları veya PTT aracılığı ile gerçekleşiyordu. Fakat Temmuz ayı bülteninden itibaren yeni bir çalışma başlatıldı. Bu çalışma ile, belirlenen pilot bölgelerde dağıtım, mimarlık öğrencileri ile gerçekleştiriliyor. Öğrencilerimiz "kendi odalarına" geliyor, dağıtımını yapacakları bültenleri adreslere göre grupluyor, poşetliyor ve etiketliyor. Daha sonra da sırt çantaları ile Ankara'yı sokak sokak dolaşıyorlar. Gelecekteki meslektaşları ile tanışıyor, çalışma mekanlarını gözlemliyor ve "mimar" olarak nasıl bir geleceğe sahip olacaklarına ilişkin fikirler ediniyorlar ve ortamı yorumluyorlar ...

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak bu tanışmanın anlamlı bir etkileşim olduğunu düşünüyoruz. Mimar ve mimar adaylarının iletişimi gelecekte şubemiz için anlamlı işlerin üretildiği platformlara dönüşebilir ve mimar adaylarının bu etkileşimle edindikleri fikirler ortamı zenginleştirebilir. Bu nedenle de sizlerden beklentimiz, öğrencilerimize elinizden geldiğince destek olmanızdır.

Sizlerden özellikle destek beklediğimiz başka konular da var. Bu konular ise en önemli iletişim aracımız olan haber bültenine dair...

Eylül ve Ekim bültenlerinin dosya konusu sırasıyla "Barış" ve "Konut"... "Barış" konusuna ilişkin değerlendirmelerinizi Ağustos ayının 20'sine kadar, "Konut" konusuna ilişkin değerlendirmelerinizi de Eylül ayının 20'sine kadar bize ulaştırırsanız, bu konulara ilişkin duruşunuzla bültenimizde/bülteninizde yer alabilir ve mimarlık ortamı ile paylaşımınızı artırabilirsiniz;Önümüzdeki üç ayın gündemi kaçınılmaz olarak "genel seçimler" olacaktır. Mimarlık ortamının genel seçim sürecindeki müdahale ve taleplerinin şekillenebilmesi yoğun çaba ve katkılar gerektirmektedir.

Bir önceki bültende belirtildiği şekilde, bu sayımızda "mesleki denetim" konusunu incelemeye başladık. Fakat konu hakkındaki düşünceleri, gelişmeleri ve uygulamaları, daha kapsamlı bir şekilde sizlere aktarmak kaygısı ile sonraki bültenlerde de mesleki denetim konusu, dosya konularının yanısıra irdelenmeye devam edecek.

Yukarıdaki konulara ilişkin değerlendirmelerinizi <http://www.mimarlarodasiansankara.org/forum> adresine bekliyoruz.

Ve <http://www.mimarlarodasiansankara.org/forum> adresine gelmişken konu... Değerlendirmeler, tartışmalar... TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak bültenimizde üyelerimizin değerlendirmelerine yer vermeye, tartışmalar üretmeye çalışıyoruz. Özellikle de bu değerlendirmeler daha geniş bir platformda, daha çabuk yanıt bulabilsin diye bu yazılarla birlikte bilgisayar ortamından ulaşabileceğiniz forum sayfalarının adreslerini veriyoruz. Forum sayfalarına hiçbir değerlendirme gelmedi bugüne kadar... Mayıs-Haziran 2002 sayısından itibaren yazılarla birlikte yer alan bu adresler konusundaki ısrarımız henüz yanıt bulmadı. Karşıt ve/veya destekleyen düşünceler ortama aktarılmadığı sürece tartışılan konulara dair önemli bir iz bırakamayacağımızı düşünüyoruz. Bu nedenle de forum sayfaları konusunda ısrarlı olmaya devam edeceğiz.

Tmmob Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı işleri müdürü
Ayhan Çelik

Teknik Koordinatör
Nurcihan Doğmuş

Tasarım
Altuđ Demirel

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
E-posta: info@mimarlarodasiansankara.org
<http://www.mimarlarodasiansankara.org>

İÇİNDEKİLER

Mesleki Denetim

2

Editör: Kadri Atabaş,
Hazırlayanlar: Kadri Atabaş, R. Faruk Şahin

Deprem

10

Güven Erten
Teoman Aktüre

GATS Müzakereleri Kapsamında Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri

18

Şirin Gülcen Eren
Dursun Yıldız

APA

Proje hazırlamak isteyenler için "Zihni Sınır" Proje Yazım Klavuzu

22

APA Proje Yürütme Kurulu

UIA Berlin 2002 Kongresi

27

Nurcihan Doğmuş

Duyurular

28

Bahçesizevlere Doğru

30

Etajer

Haziran ayı gelir gider tablosu

31

E y l ü l :

"Barış" / "Genel Seçimler"

"Barış"ı kurmak zor, yoketmek tam tersine...

Barış karşıtları hep azınlık, belirleyen ise ne yazık ki hep onlar...

"Barış" kırılan...

Bir ortamı germek ne kadar kolay, en küçük gerginliği gidermek ne kadar zor.

"Barış"ı sürekli kılmak herkesin katkısıyla, çabasıyla olanaklı.

"barış" uğraş gerektiriyor...

Her ölçekte, her coğrafyada; dünya, kent, sokak, iş, okul ortamında, gündelik hayatın her anında "barış" çok acil...

"barış, hemen!"

"mimarlık, hemen!"

Mimarların, mimarlığın, "barış"a dair, kendi dilleriyle söyleyecekleri çok şeyleri olması gerekmez mi? Çok özel katkılarının beklenmesi abartı mıdır?

Belki büyük laflar etmeden, yaşamın kendi içinde, olağan, doğal, kendiliğinden bir "barış" olanaklıdır ve belki de mimarlığın özel katkısı olmadan bu olanaksızdır.

E k i m :

"Konut" / "Genel Seçimler"

K a s ı m :

"Genel Seçimler"

-
-

- 228- Eğer bir mimar, bir adama ev yapıp, onu tamamlarsa, evin her bir SAR'ı için iki şekel gümüşü onun ücreti olarak (adam) O'na verecektir.
- 229- Eğer bir mimar, bir adama ev yapıp, yapıtını sağlam yapmazsa ve yaptığı ev çöküp, ev sahibinin ölümüne sebep olursa, o mimar öldürülecektir.
- 230- Eğer mimar evin sahibinin oğlunun ölümüne sebep olursa, o mimarın oğlu öldürülecektir.
- 231- Eğer ev sahibinin kölesinin ölümüne sebep olursa ev sahibine köle yerine köle verecektir.
- 232- Eğer mal heba olursa, zarara uğrayan herşeyi (mimar) ödeyecektir. Yaptığı ev sağlam olmadığı için çökerse, kendi malından çöken evi (yeniden) yapacaktır.
- 233- Eğer bir mimar bir adama ev yapar fakat yapıtını kuvvetlendirmezse ve duvar yıkılmağa yüz tutarsa, o mimar kendi gümüşün (parasıyla) o duvarı sağlamlaştıracaktır.

mesleki denetim

228- Eğer bir mimar, bir adama ev yapıp, onu tamamlarsa, evin her bir SAR'ı için iki şekel gümüşü onun ücreti olarak (adam) O'na verecektir.

Hammurabi Kanunları (M.Ö.18.yy.)
Louvre Müzesi, Paris

"Mesleki Denetim" kavramı ve uygulamalarının ömrü nerede ise Cumhuriyetimizin yarı ömrüne eşit.

İlk kez 1954 yılında yürürlüğe giren İmar Yasasının 14. maddesi ile, teknik uygulama sorumlğunun gene meslek sahiplerince yürütülmesi uygulaması ülkemizde başlamıştır.

1961 yılında ise, Mesleki Denetim Uygulaması "üyelerin çizim standartlarına uygun, asgari ücretle iş yapmalarını sağlamak, toplum yararına daha verimli proje üretimlerine katkıda bulunmak, kalite proje üretimini teşvik etmek, nitelikli ve projesine uygun sağlam kullanışlı ve çağın koşullarına uygun ve daha ekonomik olmasını sağlamak, bu yapı ve hizmetlerin taraflarca denetim altına alınmasını teminen fenni mesullük müessesesini disipline etmek ve haksız rekabeti önlemek bakımından" başlatılmış ve kesintisiz 12 yıl sürmüştür.

1973 yılında İmar ve İskan Bakanlığı (şimdi bu Bakanlığı kaç kişi hatırlıyor?) olumsuz yönde "bazı" müracaatlar bulunduğu gerekçesi ile "Mesleki Denetim Uygulamasının kaldırılmasının Bakanlıkça gerekli görüldüğü" bildirmiştir.

Aynı yıllar, ülkemizde Teknik eleman kadroları ve örgütlerinin, ülkenin kentleşme konularındaki ağırlığının gittikçe arttığı bir dönemin habercisidir. Dolayısı ile Bakanlığın etkinliği fazla olmamış uygulamalar devam etmiştir, ta ki 12 Eylül 1980'e kadar...

12 Eylül 1980 Türkiye'nin örgütlü yapılanmasını ve sivil örgütlerini budamış, her türlü kontrolden azade sermaye oluşmasının önündeki engellerin kaldırılmasını sağlamıştır. Servetin hiç değişmez ana kaynaklarından biri olan kent arsalarında rant oluşması ve paylaşımına ilişkin süreçlerde, Teknik Eleman

Getty Merkezi, toplumsal denetim/yaptırıma iyi bir örnektir. Richard Meier'in projesine ilişkin açıklamalardan bazıları aşağıdaki gibidir:

"...Getty Merkezinin tasarım ve uygulama sürecinde eğer altı müşteri var idiye, yedincisi komşular (çevre) oldu. İlk aşamalardan itibaren, çevresel problemleri, tepede inşa edilecek bir yapının yan parsellerdeki algısını, inşaat aşamasındaki kamyonların rotalarını ve hatta restoranlara ait tesisatı tartışmak üzere çevre, bir kurum gibi sürece dahildi. Toplamda aşağı yukarı 150 toplantı yapıldı. Mimari açıdan, yapının yüksekliği ve yapıda kullanılacak renkler için net sınırlamalar konuldu. Yükseklik konusundaki getirilen sınırlamalar yüzünden, yapıda olması öngörülen aktivitelerin bir kısmı yeraltına alındı. Mimarlık kariyeri boyunca "beyaz"ı hemen hemen her tasarımında kullanan Meier, "çevre" nin yaptırımıyla, çok güçlü bir yansımaya neden olan "beyaz" rengini kullanamadı. Sadece, çevre tarafından algılanmayan ya da görünmeyen kesitlerde beyaz paneller kullanılabildi..."

(A+U, Sayı 328, Sayfa: 61)

Bu toplumsal yaptırımla biçimlenen kütlenin boyutları ise şöyledir:

Getty Merkezi giriş ve otopark olanakları dışında 87.800 m² lik bir kullanım alanı sunmaktadır. Ayrıca 46.900 m² gıda servisi, depolama, bakım, mekanik donatım ve hizmet alanları mevcuttur.

cezalandırmadan payını almış ve kaldırılmıştır.

Bu süreç genelde devam etmekle birlikte, Ülkenin bir kısım yerel birimlerinde uygulamalar, protokollerle sürdürülmüş/sürdürülebilmiştir.

Ankara Büyükşehir sınırları içinde de 29 Haziran 1989 günü Mesleki Denetim

Şubemizin mesleki denetim konusunda ortamla yüzleşme kararına benzer bir karar ile TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi, 1 Temmuz 2002'de yürürlüğe giren bazı kararlar yayınladı. Bu karar ve evrak detaylarının a <http://www.mimarlarodasiankara.org/> meslekidenetim/ adresinden ulaşabilirsiniz.

TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi Başkanı Arif BALKANAY'ın kaleme aldığı ve ortama ilişkin endişe ve düşüncelere yer veren yazıdan alıntılar aşağıdaki gibidir:

... Hepimiz kabul etsek te etmesek te somut bir durum var ortada ; Bugüne kadar, mesleki denetim adeta bir gelir kaynağı olarak görüldü odamızda. Yasallığı da sürekli tartışılır oldu. Salt çizim standartları çerçevesinde (o da ne kadar sağlıklı uygulanıyor tartışılır) yapılan bir onay işlemi ile meslektaşlarımızın ürettikleri

hizmetlerin "niteliğine" ortak ve sorumlu olduk...

... gelinen noktada ne hizmetin kalitesinden , ne de hizmetin ekonomik karşılığından tatmin oluyoruz...

... parsel düzeyindeki yapılaşma kararlarına kadar imar sürecinde şimdilik doğrudan yer alamıyoruz. Sağlıklı yapılı çevrenin oluşumundaki temel alanda şimdilik bulunamamış olmamız, yapmadıklarımızın gerekçesi olmamalı diye düşünüyorum; İsterseniz olaya başka bir pencereden bakalım. Nitelikli bir mimarlık hizmeti için bizim dışımızdaki tüm engellerin kalktığını varsayalım. Hepimizin ayrı ayrı imzasını taşıyan ve dışarı baktığımızda, gördüğümüz yapılı çevreden ne kadar daha farklı, ne kadar daha nitelikli mimari ürünler ortaya koyabileceğiz?!...

... Bildiklerimizi meslektaşlarımızla paylaşabilmeyi görev saymalıyız. Bilmediğimizi

yerel yönetimlerde uygulanırken bazılarında ilçe Yerel Yönetimleri,- bildirerek veya bildirmeyerek uygulamadan vazgeçmişlerdir.

Gene de şu anda Ankara Şube etkinlik alanı içinde yer alan 4 Temsilcilik 1 Oda Temsilciliğinde bu uygulama devam etmektedir.

1999 Genel Seçimleri ile oluşan Parlamento yapısı,ülkenin ekonomik yapısının sıkıntıları,

Mimarlık hizmetinin bedeli serbest piyasa rekabeti koşullarında belirlenebilir mi?

Asgari (ya da zorunlu) hizmet bedeli belirlenmesinin sebebi, rekabetin koşullarını hizmet kalitesi çerçevesine oturtmak ise bu tarifi mimarlığın bütün çalışma alanları için yapmak ve uygulamak (!) gerekmez mi? Bir yandan serbest mimarlık hizmeti için asgari bedel tarifi yaparken, (bu bedel doğrultusunda fatura denetimi yapılması gerekirken) diğer yandan çeşitli ihalelerde aynı bedel üzerinden kırım yapılarak iş alınması / verilmesi birbiriyle çelişen uygulamalar değil midir? Kamu ya da özel sektörde ücretli çalışan mimarların alacakları ücretler için de benzer kriterler geçerli değil midir? Yoksa onlarla ilgili olarak hizmet kalitesi değil serbest piyasa koşulları mı

Teknik Eleman Odalarının, (oluşan bu felaketin sonuçlarındaki sorumlulukları konusunda) gerekli yüzleşmeyi yapmaktan kaçmaları ,bugün durumu daha da zorlaştırmıştır.

Bayındırlık Bakanlığı, "durumdan vazife çıkararak", hala hafızalarda taze olan bir süreç içinde Kanunlar, Kararnameler çıkartarak/çıkarttırarak MDU konusunu, zayıflatacak atılımlara kalkışmıştır.

Bugünlerde, mahkeme kararları, Danıştay

çıkmaya başlamıştır. Bir bölümünü bizzat üyelerimizin açtığı karşı davalarla MDU konusu etrafında yeni yapılanmalar oluşmaktadır. Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bile; bazı Belediyeler MD uygulamasını kendi uzaklarında tutmaya çalışmaktadır. MDU konusu ortaya çıkmasına kaynak oluşturan "niçin" "neden" sorularının cevabı olmaktan çıkmış; "ne doğru, ne yanlış" tartışmalarını dışlayarak, futbol maçlarındaki içgüdüsel sevgi/nefretin nesnesini

"gol atma, gol yememe" heyecanlarının gösteri alanına dönüşmüştür.

Ankara şube, MDU konusunu yeniden ayaklarının üstüne oturtma sürecini başlatmak istemektedir. Türkiye Cumhuriyeti döneminin yarı ömrüne yayılan bu aşk/nefret öyküsünün artık bir "sonsuz/sürekli platonik ilişkiler" ağının dışına çıkartılmasında yarar vardır.

MDU niye var? Niye var olmalı? Acaba bu konu sadece Oda'nın bir maddi kaynağı mı? Üyelerini fatura kesmeye zorlayan, üstten

Kamu yapıları, Yapı Denetim Yasasının kapsamı dışında bırakıldı. Oysa kamu yapılarının önemli bir yüzdesi, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nde, büyük zararlar gördü ve yıkıldı. Devletin ilgili kurumları, bu yapıları üzerinde de denetimi zorunlu kılmadığı ve "kendini" denetlemediği sürece önemli bir adım

buyruk mu söz konusu? İnsanları "ucuza" konut sahibi yapmaya çalışan yüklenicilerin gereksiz yere pahalı inşaat elde etmelerine mi neden oluyor? Konu sadece bu mu?

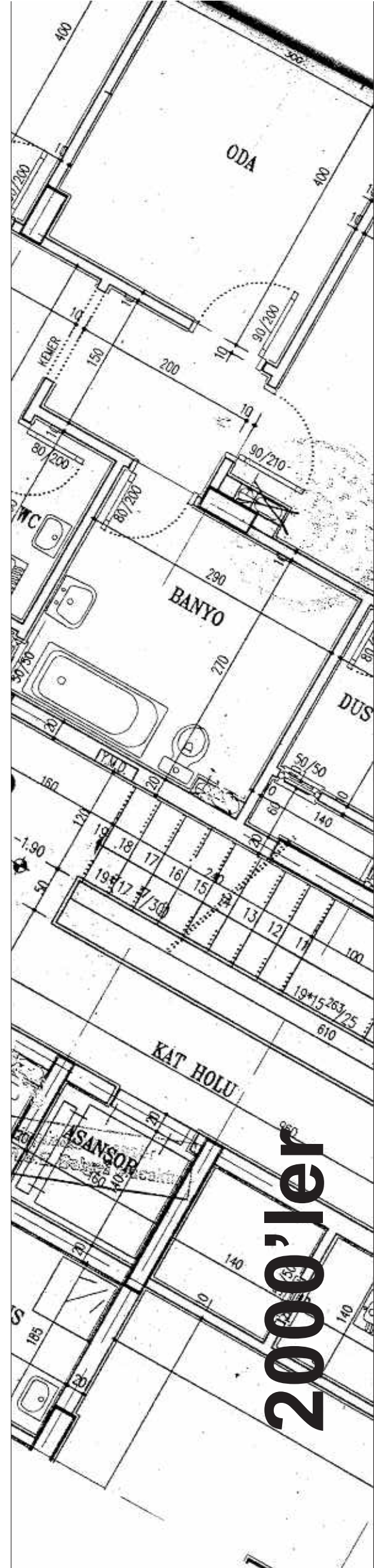
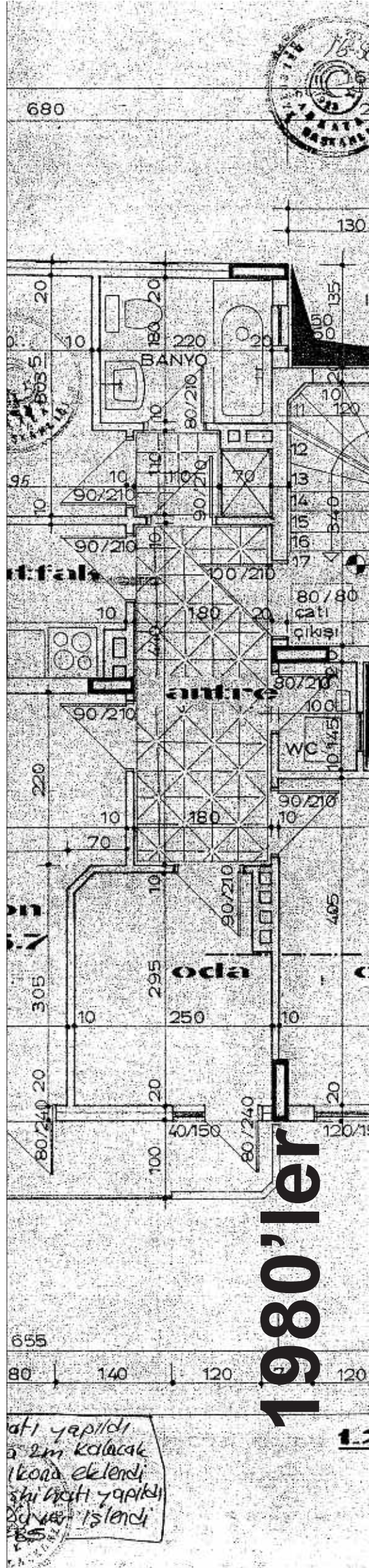
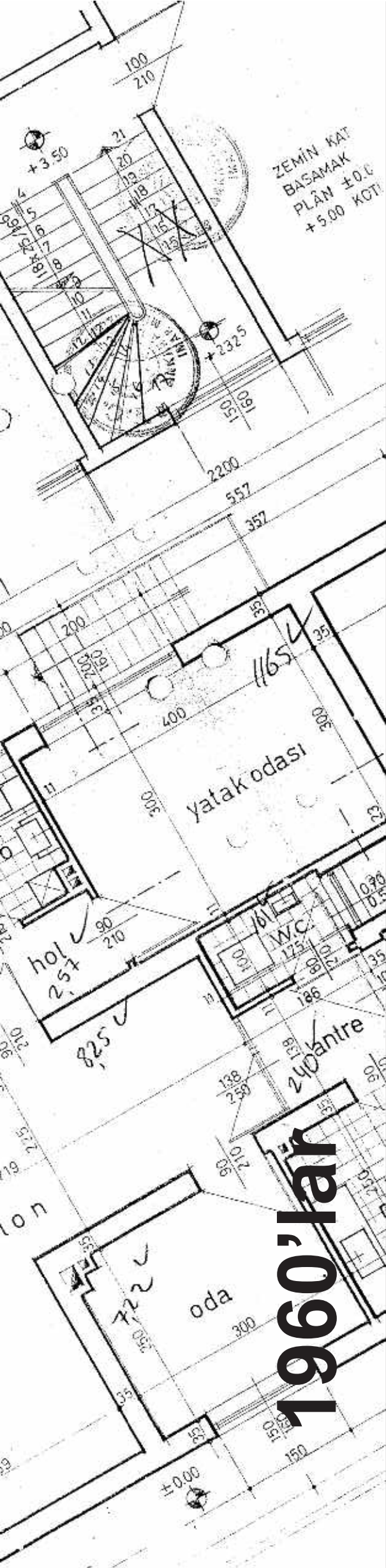
Bu uygulamaların politikası sadece bizde mi var? Dünya da, başka demokratik ülkelerde ve AB'de ne yapılıyor? Sorun, kentleşme/kentsel tasarım/çerçevesinde de bir ağırlığa sahip mi? Kent arsaları rantlarında doludizgin para şehvetinin dizginlenmesinin, hepimizin (yani

Fatura ve ücret denetimi yapacak mıyız?

Mevcut bedel tariflerinin hem serbest mimarlık hizmetleri hem de ücretli mimarlık hizmetleri alanında yoğunlukla uygulanmıyor olduğu herkes tarafından bilinirken, uygulayamadığımız bir kabulü kamuoyuna duyurmak bize itibar kaybettirmekten başka bir işe yaramamıştır. Ya fatura ve ücret denetimini her alanda gerçekten uygulamanın yollarını bulmalı ya da (mevcut bazı bölgesel uygulamalarda olduğu gibi) bu işi sulandırmayı bırakıp tamamen serbest piyasa koşullarında olduğumuzu kabul etmeliyiz. Kamu ihalelerinde gerçekleşen kırım bedellerini veya Ankara'nın çeşitli bölgelerinde kendiliğinden oluşmuş standart ücret tariflerini (Odanın tanımladığının ¼'ünden bile az değerlerde) görmezlikten gelerek hiç bir sorunu çözemeyiz. Mimarlık alanındaki hizmetlerin yapılabirliği / niteliği sadece ücret değil, iş kapasitesi, büro çalışanı sayısı, işlerin sürekliliği, iş bitirme geçmişi vb... pek çok bileşenin ortak sonucudur. Dolayısıyla Mimarlar Odası mimarlık ortamında hizmet kalitesinin artmasından sorumludur diyorsak, bütün bahsi geçen niteliklerin

yararına yönlendirilmesinin modelinde MDU benzeri uygulamalar olmalı mı? Nasıl olmalı?

Kişisel menfaat/ toplumsal kazanç ilişkilerinin kurullarının oluşmasında MDU'nun yeri var mı? Varsa nedir?

MDU çevresinde dönen ilişkilerdeki bulanıklıklar nasıl azaltılacak?

MDU, sadece bir/birkaç meslektaşın iş üretmesini/en ucuza işi kapmasını engelleyen "kötü" bir şey mi?

Yoksa "etik" bir soruna aranan cevaplardan biri mi?

Mimarlar Odası bizzat üyesinin inanmadığı bir süreci işletebilir mi? Bakanlıklarda, Belediyelerde, büyük şirketlerde ya da kendi bürolarında çalışan Teknik Elemanların, kent/kentleşme sorunlarına yaklaşımları MDU karşıtı olursa, "oda" kim demek oluyor? Oda merkezli yeni bir mutabakat modeli nasıl oluşturulabilir, ayrıca MDU artık var olan biçimi ile gerekli mi?

Bazı üyelerimiz MD uygulamasına uyarken, Oda uymayanlara ceza uygulamazsa, cezalandırılanlar karara uyanlar olmuyor mu? Bu tavır doğru mudur?

MDU eğer gerekli ise, varolan biçiminde ısrar mı edilmeli, yoksa yeni bir yapılanmaya mı gidilmeli? Devletin ürettikleri, Bayındırlık Bakanlığı proje uygulamaları niye MDU dışı olmaktadır? Salt kanun var veya güç ellerinde diye mi?

Resmi kurumların, yarışma dışı projelerinin o kentteki etkilerini sorgulamak gerekmeyecek mi?

MDU, yapı/yapıların kentle/çevreyle olan ilişkisini de irdelemeli mi?

Böylesine pek çok soru gündemimize artık girmiştir ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi MDU çevresinde yeni bir mutabakat arayışını bu sayı ile başlatıyor.

Mesleki denetim hizmetinin bir ücreti olmalı mı?

Mesleki denetim odanın üyesinden para toplaması için uydurulmuş bir sistem olarak görüldüğü sürece uygulanması mümkün değildir. "Oda bana ne hizmet verdi ki benden mesleki denetim bedeli istiyor?" sorusu, kurgu olarak yanlıştır. Mimarlar Odasının 2 senede bir değişen yönetimlerinin çalışmalarını yetersiz ya da yanlış bulmak ve mesleki denetim hizmeti karşılığı bedel alınıp alınmayacağı birbirinden bağımsız değerlendirilmesi gereken iki konudur. Oda yönetimleri mesleki denetim yerine üyeleri ile ilgisi olmayan başka kaynaklardan gelir sağlarsa, bunları istediği gibi harcayabilir mi? Ya da mesleki denetim bedeli almasa bu görevi yerine getirmek konusunda üyeleri ile hiçbir sorun yaşamayacak mıdır? Mimarlar Odasının üyelerinden mesleki denetim hizmeti karşılığında bir bedel alıp almayacağı bütün yönleri ile

DEPREM

1

2

17 AĞUSTOS

İMAR.YAPI

DENETİM

Güven Erten, ODTÜ Şehir Planlama Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Marmara depremi yaygın bir alanda ve kentsel yerleşmelerde büyük ölçekte yıkım ve hasara neden olmuş; sadece yapıcı çevrede değil, yaşamımızın hemen her alanında önemli izler bırakmıştır. Deprem çok büyük can ve mal kayıplarına neden olması hemen herkesi felaketin nedenlerini aramaya itmiştir. Önemli sanayi ve altyapı yatırımlarının bir bölgede ağırlıklı olarak toplanmış olması sorgulanmış, nüfus yoğunlaşmasının ve buna bağlı olarak ortaya çıkan dayanıksız yapıcı çevrenin ise felaketi hazırladığı yargısına varılmıştır. (Erten, G.,2002)

Deprem binalarımızda, kentlerimizde, toplumsal yaşamımızda hasar bırakmasının yanısıra; tasarım ve planlama kültürümüzde, mimarlık ve mühendislik disiplinlerinde yeniden yapılanmanın gerekliliğini ve aciliyetini de göstermiştir. 17 Ağustos Depremi yapı üretim sürecinde biriken ama üzerinde fazla durulmayan, saklı kalan kusurları ortaya çıkarması nedeniyle de önemli bir dönüm noktasıdır. Dolayısıyla, daha sağlam yerleşmelerin ve yapıların, daha nitelikli kentsel çevrelerin elde edilmesi için sistemin bütününde bir yapılanmaya gitmenin meşru ortamı oluşmuştur. Fakat bunun nasıl gerçekleştirileceği konusunda bir eylem birliğine aradan geçen üç sene içinde henüz varılmamıştır. Yapı üretim mekanizmasını disipline edici bir denetim etkinliğini kurumsallaştırmak doğru bir adım, fakat yapı ölçeğinde ele alınması stratejik bir yanlışlıktır. Çünkü deprem bir binanın sadece inşa aşamasında değil, aynı zamanda imar sürecinde de denetiminin gerekliliğini göstermiştir. Yapı denetimi, mesleki denetim, proje denetimi, kontrollük denetimi, malzeme denetimi hatta fatura denetimi bütüncül olarak imar sistemindeki yapılanmanın birer parçası olarak düşünülüp ele alınmalıdır. Fakat son üç yılda gerek yasal çerçevede gerekse yapılan uygulamalarda konunun bütüncül yanı unutulmaktadır. Kaldı ki, yapıcı çevrenin niteliklerini artırıcı yenileme ve iyileştirme süreçlerinin, yani, gelecekteki de değil, günümüzdeki problemlerinin denetim kurgusu, bina inşa sürecinden çok daha

3

Deprem sadece yapıların mevcut kusurlarını ortaya çıkarmıyor...

Fotografar:1,2,3:Onur Yılmaz

YAPI ÜRETİM SÜRECİNDE DENETİM ETKİNLİĞİNİN KURUMSALLAŞMASI

Yapı üretim sürecinde denetim yeni bir konu değildir. İlk önemli adımlar 13 Mart 1992'de Erzincan'da meydana gelen deprem sonrası yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında atılmıştır. Dünya Bankası kredisinin kullanımı için Başbakanlık Toplu Konut İdaresi bünyesinde örgütlenen Proje Koordinasyon Birimi, Erzincan Depremi Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılanma Projesi kapsamında 3194 sayılı İmar Kanunu ve yönetmeliklerinin revizyon çalışması için TÜBİTAK ve üç üniversiteden teklif almış, değerlendirme sonucunda çalışma ODTÜ Afet Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezine yaptırılmıştır. İmar yasası ve yönetmeliklerinin yeni bir yapı kontrol ve afetlere karşı dayanıklılığını sağlayacak teknik önlemleri içermek üzere revizyon çalışması, 17 Ağustos 1999 Depremi'nden önce Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na teslim edilmiştir. (Kıral, Ö., 2001)

17 Ağustos Depremi sonrasında ise Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK/595: R.G. 10.04. 2000) yürürlüğe girmiş fakat, Anayasa Mahkemesi tarafından 26 Mayıs 2001 tarihli kararıyla iptal edilmiştir. Kararname içeriğinde bazı değişiklikler yapılarak 4708 sayılı kanun, 29 Haziran 2001 tarihinde kabul edilerek yapı denetimi yasalaşmıştır. Anayasa Mahkemesinin 595 sayılı Kararnameyi iptal gerekçesi ise 17 Ocak 2002 tarihinde yayınlanmıştır.

ODTÜ ÖNERİSİ:

ODTÜ tarafından hazırlanan revizyon tasarısında, Türkiye'de imar sisteminin afetlere duyarlı bir içeriğe sahip kılınmasının yanısıra, buna temel oluşturacak bir iç disiplin, denetim ve hesap verilebilirlik içerecek yapıya kavuşturulması, diğer yandan daha etkin araçlarla genişletilmiş bir esneklik ve manevra kabiliyetine sahip olması hedeflenmiştir. (Balamir, M. 2000). Dolayısıyla denetim bir bütünün parçasıdır. Tasarıda, imar sisteminde denetim etkinliğinin geliştirilmesi için çeşitli ilkeler belirlenmiştir. Bunların başlıcaları,

- Planlama sürecinde "kademeli birliktelik ilkesi": Plan tür ve biçimlerinin birbirine bağlı bir sistem oluşturması, birbirlerine referansla denetlemesi ilkesi, sistemin genelinde yatay denetimi güçlendirecek denetimin geliştirilmesi.
- Yerel yönetimlerin yetkilerini kısıtlamak yerine, plan yapım ve uygulamalarını denetleme mekanizmalarının kullanılması ve bu yöntemlerin fiziksel, finansal, örgütleyici ve işletmeciyi yeni yaptırım araçlarıyla donatılmaları ilkesi
- Yaptırım olanaklarının geliştirilmesinde güç ve otoriteye dayanmak yerine görüş geliştirme mekanizmaları ve piyasa ortamı araçlarının kullanılması ilkesi. (Mekansal Planlama ve İmar Kanunu Taslağı, ODTÜ 1999)

Ayrıca tasarıda denetim etkin bir kurumsallaşma kurgusunda yer alır ve yeni organlar tanımlanmaktadır. Bunlar,

İmar Teknik Denetim Üst Kurulu: Plan yapım ve uygulamalarının denetiminde özel ve kamu kişi ve kuruluşlarının denetiminden sorumludur.

Yapı Denetim Üst Kurulu: Yapı projeleri denetimi yetkilerine sahip özel ve kamu kişi ve kuruluşlarının denetiminden sorumludur.

İmar Teknik Denetim Kuruluşu: İmar planlarının yapımı ve uygulamasının denetimini yürütmekle yükümlü meslek sigortası altında çalışan yetkin kişi ve kuruluşlardır.

Yapı Denetim Kuruluşları: Yapı proje ve inşaatının denetimini yürütmekle yükümlü meslek sigortası altında çalışan yetkin kişi ve kuruluşlardır.

İzmit Kent Merkezi

Hasar gören yerleşmelerde yeni imar planlarında yerbilimsel verilere göre(!) olması gereken yapı düzenine karar verilmiştir. Buna göre, 6 katlı bir binanın yerinde 3 katlı bir binanın olması gerekiyor.

Mevcut durumun yeni imar planlarına uygun hale getirilmesinde teknik anlamda zorlukların yanısıra geçerli olan yasal sürecin getirdiği problemler de sözkonusudur. Bunların en başında mülkiyet düzenlemeleri gelmektedir. Genellikle kat mülkiyeti düzenlemeleri yoluyla oluşan mevcut yapı çevre arsa üzerinden tanımlanan bir mülkiyet paylaşımı sözkonusudur. Yeni imar planları kat kullanım oranlarını düşürmüş olduğundan bir yapıdaki tüm hissedarların yeniden arsa üzerinden ama daha düşük oranlarda paylaşımlara gitmeleri gerekmektedir. Bu

Aşamada hisse sahiplerinin yeni yapı düzeninde eski büyüklük ve niteliklerde bir konuta ya da kullanım birimine sahip olmaları imkansızdır. Hisselerin satımı veya devri sözkonusudur. Deprem sonrası hasar görmüş yapı çevre fiziki düzenleme süreçlerinde karşılaşılabilecek mülkiyet problemlerinin mevcut imar mevzuatı ve pratikleri ile çözümlenmesi imkansızdır.

bireylerinin meslek icrasında ön koşul olarak yer alır.

Mesleki Uygulamada Kısıtlamalar:Aynı projenin yapım ve denetim yetkilerinin ayrıştırılmasıdır.

Belgelerin Saklanması Zorunluluğu: İlgili idarelerin ve kişilerin sorumluluk devamlılığının sağlanmasıdır.

Kayıt ve Bilgilendirme Zorunlulukları: Proje ve inşaat belgelerinin tapu kaydına alınması ve alım satım işlerinde bilgilendirme zorunluluğudur.

YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (KHK / 595, RG: 10.04.2000) VE 4708 SAYILI KANUN

17 Ağustos sonrası gelişmelerde yapıların sağlamlığı ve dayanıklılığı üzerine bir tartışma ortamı doğal olarak yapılaşma sürecini denetim altına alacak bir düzenlemeye gidilmesine vesile olmuştur. Yapı sahibinin görevlisi olarak kamu adına hem projeyi hem de inşaatı denetleyen Yapı Denetim Kuruluşları, 27 pilot ilde hizmet vermeye başlamıştır. Yapı denetim kuruluşlarının bünyesinde uzman mimar ve mühendislik meslek adamlarının yer alması koşulu getirilmesi yapı üretim sürecinde bir iyileşmenin adımı olarak görülmüştür. Ayrıca nüfusu 50.000 den fazla olan yerleşim merkezleri ve il merkezlerinde en yüksek mülki amirin başkanlığında Belediye, Bayındırlık İskan Müdürlüğü, Meslek Odası ve Ticaret Odası temsilcilerinin meydana getirdiği Yapı Denetim Komisyonları oluşturulmuştur. Bu komisyon, Bayındırlık İskan Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Yapı Denetim Yüksek Komisyonu'nun koyacağı kuralları uygulama sorumluluğunu taşımaktadır.

KHK 595'de denetim mekanizması, teknik bir kurguda ve yapı ölçeğinde ele alınması bir eksiklik olsa bile; kararnamenin yasalaşma sürecinde geliştirilmesi olanağı

5

6

Değirmendere

Deprem sonrasında 75 m. derinliğinde 200 m. uzunluğunda bir kıyı şeridi üzerindeki yapılarla beraber 17 m. deniz suyu altında kaldı. Fakat mülkiyet düzenlemeleri yapılamadığı için kayıp edilen taşınmazlar hala vergilendirme kapsamında. Deprem sonrası ortaya çıkan yeni coğrafi kıyı bandında kalmış yapıların konutışı kullanımlara dönüştürülmesini gerektiriyor. Mevcut imar araçlarıyla bunu yapmak ise oldukça zor.

şirketlerinin talep ettiği prim bedellerinin yüksek olması nedeniyle mesleki sorumluluk sigortası kapsam dışı bırakılmıştır. Her ne kadar sigorta mevzuatı içinde mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin düzenlemeler eksik olsa bile, denetim sisteminin önemli bir parçasının sistemden tamamıyla dışlanması doğru bir adım değildir. Ama en önemli gelişme, Anayasa Mahkemesi'nin 26 Mayıs 2001 tarihli kararnameyi iptal eden kararı olmuştur. 17 Ocak 2002 tarihinde yayınlanan gerekçede, denetim etkinliğinin bir kamu hizmeti olduğu ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılması gerekliliği belirtilmiştir. Kararnamenin iptali sonrası bu defa 4708 sayılı yapı denetimi hakkında kanun adeta acele ile çıkartılmıştır. Fakat sözkonusu

Proje denetimi sadece metrekafe kontrolü müdür?

Her mimari tasarım, sadece 1/50 ölçekli mimari projeler üzerinden uygulanabilir mi? İnşaat dokümanı ve yapı üretme standartlarımızı yap-sat konut üretim sektörünün kriterlerine göre değil (ki bu kriterlerin hepsi maliyet tabanlıdır), ortak mesleki davranış sistemi içinde oluşturulmuş standartlara göre belirlemek, daha kaliteli bir yapıyı çevre üretilebilmesi için toplumsal sorumluluğumuzdur. İnşaat dokümanı üretim standartlarımızı bütün güncel koşullar çerçevesinde yeniden tanımlamadığımız sürece proje denetimi yapılabilmesinin kriterleri yoktur. Bir mimara projesinin asgari standartları barındırmadığını söyleyecek mekanizma nedir? Her türlü mimari projenin tescili ve arşivlenmesi Mimarlar Odasının yürütülen mesleki denetim uygulamalarının üyeler tarafından meşru sayılmasını sağlayabilir mi? Çevremizde gerçekleşen yapılaşmanın ön kaydı olan projelerimiz, bahsi geçen yapıyı çevre ile aynı kaliteyi tutturmuş görünmektedir. Bu durumdan rahatsız isek, önü arkası olmayan 1/50 projelerle, inşaat kalfaları tarafından inşa edilen yapıların / kentlerin döneminin kapanmakta olduğunu, önümüzde çok daha

kararnameden farklı olarak kaldırılmıştır. Böylesi bir gelişmede kararnamenin iptali sonrasında belediyeler tarafından kısa bir süre içinde ruhsat düzenlemeleri ile ilgili yaklaşımın etkili olduğu vurgusu yapılmaktadır.

Görüldüğü üzere yapılaşma sürecinde denetim etkinliğinin yasalaşması, kazanımdan ziyade kayıpların da olduğu bir gelişmedir. Sağlıklı bir tartışma ortamına ulaşamayan, aceleci ve reaktif uygulamalarla denetim etkinliği ne yazık ki olgunlaşmamaktadır. Bakanlık tarafından genelgeler yoluyla yürütülmesi ve gelişip yaygınlaşması ise imkansızdır.

DENETİM KONUSUNDA GÜNCEL GELİŞMELER NELERDİR VE GELECEK İÇİN ÖNEMİ NEDİR?

Türkiye'de önemli gelişmeler ve dönüşümler yaşanmaktadır. Nüfus artış hızımız ciddi bir düşüş eğilimindedir. Dolayısıyla, kentleşme sürecinde konut ve yeni imar alanları gereksinimi ve açığı yoktur, kalmamıştır.

finansal yapılanma sürecinde orta ve büyük ölçekli gayrimenkul geliştirme projeleridir. Bu konu sağlıklı bir ortamda düşünülüp ele alındığı takdirde, örneğin yenileme ve rehabilitasyon projeleri için önemli bir kazanım da olabilir. Sadece spekülasyon ve kar maksimizasyonu amaçlı uygulamaların kentlerin gelişim ve dönüşüm süreçlerinde olumlu değil aksine olumsuz etkileri olacaktır.

Anlaşıyor ki artık denetim konusunu sadece yapı ölçeğinde, sadece yetki ve sorumluluk tartışmalarında ve geçmişin koşullarında düşünmek, ele almak yetmiyor. Denetim gerekçesi ve amacı itibarıyla doğru ama içeriğinde bazı eksiklikleri olan aksayan bir adımdır. Eğitim sürecinden, önümüzdeki dönemin kentsel gelişim dönüşüm dinamiklerinden, ilintili diğer yasal düzenlemelerden, piyasa araçları ve işleyişinden kopuk bir denetim kurgusu, tekil yapı ölçeğinde ve salt teknik düzeyde kalan bir uğraşın ötesine geçemez. Halbuki, sorun hastanın iyileştirilmenin ötesinde hastalığın nedenlerini de azaltmak ve yok etmektir. Bu bağlamda denetim, yapı üretim sürecinin

7 Gündoğdu Kalıcı Konutları
Mevcut yerleşmelerden kilometrelerce uzakta ama sağlam zeminde(!) yapılan konutlar imar sistemimizin kusurlarını da ortaya koymakta.

değildir. (bkz. Balamir, M.,1982) Dolayısıyla kentlerimiz ve yapı stoku için iyileştirme, yenileme süreçleri, uygulamaları geçerli olmaktadır.

Bir diğer gelişme ise mimarlık ve mühendislik disiplinlerini doğrudan veya dolaylı etkileyecek yasal düzenlemelerin yapılmasıdır. Bunların başlıcaları;

- İmar ve Şehirleşme Kanunu Tasarısı
- Afetler Kanunu Tasarısı
- Kamu İhale ve Sözleşme Yasası
- Borçlar Kanunu
- Bankalar Kanunu
- Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasında Görev Bölüşümü Ve Hizmet İlişkilerinin Esasları İle Mali İdareler İle İlgili Çeşitli Kanunların Değiştirilip Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

Türkiye bu yönüyle 1984 yılındaki imar kanunu ve büyükşehir belediyelerinin yönetimine dair düzenlemelerden sonra en önemli ve kentlerimizin kaderini de değiştirecek bir dönemi yaşamaktadır. Üstelik tartışma konusu merkezi ve yerel idareler arasında yetki ve sorumlulukların paylaşımının ötesinde sivil toplum kuruluşlarının ve meslek odalarının da sürece daha etkin ve genişletilmiş sorumluluklarla dahil olması söz konusudur.

alınmalıdır. Konu Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nde kurumsallaşmış bir yapıda ele alınıp tartışılmalıdır. Denetim etkinliğinin bütüncül yanını vurgulayan yaklaşımlarının ise yeniden kazanılması gerekmektedir. 17 Ağustos depremi ancak bu bağlamda hatırlanmalı ve unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR:

Balamir, M., "Kadereci Toplumun Yeniden Üretimi: Türkiye Afetler Ve İmar Mevzuatının İrdelenmesi" *Kentsel Yerleşmeler ve Doğal Afetler, (Der)* Emine Komut, UIA- Mimarlar Odası Yayını, Nisan 2000, s.100-125

Balamir, M., " İmar Ve İnşaat İşlerinde Mesleki Kurumlaşmanın Değişen Yapısı Ve Mimarlık, Arredamento Mimarlık, Haziran 2000

Deprem Zararlarının Azaltma Ulusal Stratejisi, Ulusal Deprem Konseyi, Nisan 2002

Ertan, G., "1999 Depremleri Sonrası Yeniden Yapım Süreci", ODTÜ Şehir Planlama Yüksek Lisans Stüdyosu Çalışma Raporu, Haziran 2002

Gülkan, P. "595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararnamenin İptali Ve Ardından Gelen 4708 Sayılı Yapı Denetim Hakkında Bir Deneme" , Türk Mühendislik Haberleri TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Şubat 2001

Kıral, Ö., "1939 ve 1992 Depremleri Şehircilik Düzenimizde Sarsıntı Yarattı mı? Sivil Şehircilik Reformuna Doğru", Planlama Dergisi, TMMOB Şehir Plancıları Odası, 2001/4

Konuya ilişkin tartışmalar için
<http://www.mimarlarodasiankara.org/forum/>

DEĞERLENDİRME YERİNE ÖZELEŞTİRİ

Benden istenen deprem konusunda bir değerlendirmeydi. Sanıyorum yapılması gereken değerlendirmeden çok özeleştiri. Türkiye gibi deprem riski çok yüksek bir ülkenin mimarları olarak bir özeleştiri borcumuz var.

Nairobi'de BM Habitat Merkezi'nde görevli meslektaşlarımız, okula başlayan çocuklara öğretilen ilk şeyin yılan türleri olduğunu söylüyorlardı. Zehirli yılanlar Kenya'da önemli bir yaşam tehdidi ve kurbanı zaman geçirmeksizin doğru panzehirin verilebilmesi, ısırılan yılan türünün bilinmesi ile mümkün oluyor.

Böyle bir örnekten yola çıkarak ve biraz aşırı bir ifade kullanarak, yeni Erzincan, Dinar, Adana, özellikle Doğu Marmara ve Düzce felaketleri yaşanmaması için, mimarlık bölümlerinde ilk öğretileceklerden biri, deprem dayanıklı yapı tasarımı olmalı diyorum. Diyorum ama kim öğretecek diye de soruyorum. Bugüne dek deprem güvenliği statikerin sorunu olarak görülmüştü. Akademik alanda çalışan meslektaşlarımızdan, yerleşme ölçeğinde çalışan bir ikisi dışında, bu konuda uzmanlaşmış olmamış.

Çalıştığım şirketler topluluğunun kuruluş yıldönümünü kutlamak için, beş yıl arayla düzenlediğimiz iki sempozyumda da mimari tasarım ile depreme dayanıklılık ilişkisini tartışacak bir meslektaş bulamadık. Bu konudaki sunuşu bir değerli inşaat mühendisinden rica etmek zorunda kaldık.

Özellikle Doğu Marmara ve Düzce Depremleri'nin yarattığı toplumsal ilgi ve heyecan ortamında bilgi ve formasyon eksiklerimizi gidermek için çabalarımız olmadı değil. Bazı mimarlık bölümlerinin tasarım stüdyolarında, öğrencilere deprem dayanıklı yapı ve yerleşme problemleri verildi, ama arkası gelmedi. Bölümlerin birinde, bu konuda yeni bir yüksek lisans programı başlatılacağı açıklandı. Ulaşılan sonuç henüz meslek kamuoyuna yansımada. Oda Yönetimi iki dönemdir, hizmet içi eğitim kapsamında deprem konusunu öncelikle ele almak istiyor. Ancak hazırlık çalışmaları bir türlü sonuçlanıp, uygulamaya geçilemiyor. Son olarak Oda'nın açtığı fikir projesi yarışmasının şimdilik gördüğü sınırlı ilginin hayal kırıklığı yarattığını söyleyebilirim.

Özeleştiri mimarın temel işlevi tasarımıyla, tasarımı besleyen eğitimle sınırlı tuttum. Belki haberim olmayan olumlu gelişmelerden söz etmeyerek, bazı meslektaşlarıma haksızlık da ettim. Yazımı yapabildiklerimizle yetinemeyeceğimizi, çeşitli eğitim

Konuya ilişkin tartışmalar için

<http://www.mimarlarodasiankara.org/forum/>

Teoman AKTÜRE

Yapı uygulama denetiminde mimarın rolü nedir?

Doğru bir yapı denetim uygulaması nasıl olur, aktörleri, koşulları ve sınırları nelerdir. Bu durum tariflendiği takdirde Yapı Denetim Yasası konusundaki sorunlarımızı çözeriz, her türlü ve çok güçlü müdahaleyi yapabiliriz. Bu tarifleri mesleki davranış sistemimizin ortak kabulleri olarak kendi aramızda yapmazsak, sürecin aktörlerinden bir olamayız. Tariflememiz gereken bir uygulama denetim mantığıdır. Bu mantık doğru olduğunda Yapı Denetim Yasasına tabi olan / olmayan her türlü uygulamada mimarın rolünün ne olması gerektiği belirlenebilir. Bu sayede de bizim bu alanda çalışan üyelerimizi de mesleki denetim mantığı / kapsamı içinde ele alabilmemiz mümkün hale gelir. Aksi durumda tasarımcı, uygulamacı, kontrol

Kuğulu Park

VE YAKIN ÇEVRESİ

PROJE YARIŞMASI

Mayıs-Haziran 2002 haber bülteninde
yayınladığımız Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN'a
ait, Kuğulu Park ve Yakın Çevresi Proje
Yarışması'nın sonuçlarına ilişkin
değerlendirme yazısı bir tartışma
başlatmıştır. Bu tartışma doğrultusunda,
Dr. Kamutay TÜRKÖĞLU, Doç. Dr.
Mehmet TUNÇER ve Dr. Ahmet UZEL
tarafından hazırlanan yandaki
değerlendirme yazısı ortama sunulmuştur.

**TMMOB Mimarlar Odası
Ankara Şubesi Başkanlığı'na**

“Kuğulu Park ve Yakın Çevresi Proje Yarışması”nın kolokyumunda Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN'ın yaptığı değerlendirme, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Mayıs-Haziran Haber Bülteni'nde yayımlanmıştır.

Değerlendirmede; peyzaj mimarlığı disiplini ve koruma anlayışı açısından önemli konulara değinilmekte ve Seçici Kurul'un yarışmanın amacına, kapsamına ve şartnamenin içeriğine uygun davranmadığına işaret edilmektedir.

Seçici Kurul tarafından ödül, mansiyon, ve satın alma ile değerlendirilen projelere bakıldığında “Yeni Yaklaşım”ların, “Yeniden Yorumlama”ların çarpıcılığına prim verildiği, koruma, kentsel bellek vb. çok önemsenmesi gereken, olmazsa olmaz konuların göz ardı edildiği görülmektedir. Gerçekten seçimde, Ankara Kenti'nde simgeleşmiş bir alana yeni bir kimlik ve çağdaş yorumlar getirmek adına, kentlilerin belleğini yok etmek bağlamında tasarımların öne çıkartılmış olması şaşırtıcıdır. Kaldı ki, korunması gerekli öğeleri geçmişi inkar edercesine korumayan bir yaklaşımın, yasalara, kurallara, Kurul'lara karşı sergilenmiş olması da kabul edilebilir bir değerlendirme değildir.

Öte yandan kentin çeşitli açılardan sorunlar içeren bir kavşakında, Büyükşehir İlçe Belediyesi görev ve/veya yetki alanlarına girme çatışmasından uzak durma adına yarışma, park alanı ile sınırlı tutulmuştur. Böylece, yarışmadan beklenen “çevre”ye çözüm getirme engellenmiş; çevre, sadece yarışmanın adında yer alabilmiştir... Yarışmaya sunulan projeler alan düzenlemesi, sağlıklılaştırması için “**proje siparişi**” düzeyine indirgenmiştir. Seçici Kurul'un değerlendirmede, bu olguyu aşmak için parkı yeniden yorumlayan yaklaşımlara sıcak bakması, zorlama bir bakış açısı olmuştur. Korumayı göz ardı ediş de, şartnameye aykırıdır.

Çankaya Belediyesi'nin yarışmada birinci olacak projeyi şiddetle uygulama isteğinde olması, yakın bir geçmişte hızla kaybettiğimiz kimi kentsel değerlerin yanına, Kuğulu Park'ın da katılacağı kaygısını uyandırıyor. Bu bakımdan Prof. ÖZTAN'ın tümüyle katıldığımız değerlendirmesinin yanı sıra, bir kentli ve şehircilik uzmanı olarak, projenin, uygulamaya geçilmeden önce titizlikle bir kez daha incelenmesinin, özellikle koruma ilkeleri açısından da ele alınmasının zorunlu olduğunu düşünmekteyiz.

Çünkü birinci seçilen proje, Yarışma Şartnamesi'nde yer alan bilgi, karar ve ilkeleri, dahası KORUMA'yı göz ardı etmiş bir projedir.

Bu başvuru “Kentli” ve Uzman” duyarlılığı ile yapılmış bir uyarı başvurusudur.

Konuya ilişkin tartışmalar için
<http://www.mimarlarodasiankara.org/forum/>

2

1

DUNIAK

METRO
KAMPUS

JALAN HANDEK

KAMPUS

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

POLONYA

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

PERSEKUTUAN

Avrupa Birliği ile uyum sürecinin de hızlandırdığı yasal süreçlere bağlı olarak, Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ve Mühendislik Mimarlık Hizmetleri'ne ilişkin bir dizi gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmeleri ve detayları aktarmak üzere TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak, 29 Mayıs 2002, 6 Nisan 2002 ve 8 Nisan 2002 tarihlerinde "Delegasyon Bilgilendirme Toplantıları" adı altında bir dizi toplantı gerçekleştirdik. Bu toplantıların açılımları ve tartışmalar önümüzdeki tarihlerde bir yayın olarak mimarlık ortamına sunulacaktır. Bu yayın öncesinde sizleri, sürece dair bilgilendirmek için aşağıdaki

GATS VE MÜHENDİSLİK - MİMARLIK HİZMETLERİ

HİZMET TİCARETİ GENEL ANLAŞMASI

Dursun Yıldız
Şirin Gülcen Eren

GATS MÜZAKERELERİ

Ülkelerin taahhüt ve delegasyon listelerini GATS sekreteryasına bildirmelerinden sonra ,önce muhasebecilik alanında görev yapmak üzere GATS bünyesinde bir "Mesleki Hizmetler Çalışma Grubu" kurulmuştur. GATS kapsamında yapılan uluslararası müzakerelerde mesleki hizmetler konusunda ilk meslek grubu olarak muhasebecilik sektörü ele alınmıştır.Bu çalışma grubu;
*Sektörde çok taraflı disiplinlerin geliştirilmesi

*Sektörde uluslararası muhasebe standartlarının kullanılması

*Meslek mensuplarının sahip olması gereken yeterliliğe ilişkin şartların oluşturulması

*Meslek mensuplarının mesleki yeterliliklerinin karşılıklı tanınması

konularında yaptığı çalışmasını tamamlamıştır. Bu çalışma grubunun muhasebecilik alanında oluşturduğu disiplinlerin tüm mesleki hizmetlere yayılması amaçlanmıştır.Bu amaçla 1999 yılında kurulan **Ulusal Mevzuatlar Komitesi** bünyesinde 2000 yılında hizmet ticaretinde liberalizasyon ve şeffaflık için çok taraflı müzakere round'u başlatılmıştır.Bu komite 2 Ekim 2000 tarihinde Cenevre'de toplanmıştır. 2001 yılı Şubat ayı içerisinde Türkiye'nin taahhüt listesinde bildirdiği ve kısıtlarla ilgili açıklamalarda bulunduğu diğer mesleki hizmetlerle ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı bünyesinde çalışmalarına başlanacaktır.Bu çalışma kapsamında mühendislik mimarlık hizmet alanı da ele alınacaktır.

Cenevre'de yapılan "Ulusal Mevzuatlar Komitesi" toplantıları, bu toplantıların hemen peşinden yapılan ve ülkemizden Hazine Müsteşarlığı'nın katıldığı "**Hizmet Ticareti Konseyi**" toplantısında ele alınacak konular üzerinde ülke görüşlerinin ifade edildiği toplantılardır. Bu komite toplantılarında ülke taahhüt listesinde belirtilen kısıtlamaların tanımlanması ve detaylandırılmasına ilişkin

müzakereler yapılmakta ve anılan

Müzakerelere sadece sektörden sorumlu kamu kurum ve kuruluşları katılabilmektedir. Hizmet Ticareti Konseyinde ise ülke pazarlarının stabilize edilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması için ülke taahhütleri üzerine müzakereler yapıldığı ileri sürülmektedir.

Ulusal Mevzuatlar Komitesi'nin Temmuz 2001 de Cenevre'de yapılan toplantısına 40 ülkenin delegasyonları katılmıştır. Toplantıda ABD temsilcisi, Komite'nin disiplinlerle ilgili konuları genel olarak ele aldığı, bazı üyelerin muhasebecilik alanında oluşturulan disiplinlerin yatay olarak, yani diğer tüm sektörlerde de yayılması üzerinde durduklarını belirttikten sonra "ancak ABD olarak disiplinlerin daha az sayıdaki sektör üzerinde yoğunlaşarak yaygınlaştırılmasını talep ediyoruz" demiştir.

Bunun için ABD olarak öncelikle mühendislik, mimarlık ve harita mühendisliği arazi düzenlemesi ölçümleri(land surveying) sektörlerinin ele alınabileceği görüşünde olduklarını belirtmiştir. Bazı ülkelerin temsilcileri ABD 'ye neden özellikle ve öncelikle bu üç sektörün seçilmesini istediklerini sormuştur. ABD temsilcisi bu soruya "bu sektörlerin çok dinamik sektörler olduğunu ve öncelikle ele alınmasının çalışmaları daha somut hale getirmek ve ileri götürmek açısından önemli olduğu" şeklinde yanıt vermiştir.

Cenevre'de yapılan komite toplantılarının gündeminde, tamamlanan muhasebecilik disiplinlerinin mühendislik, mimarlık hizmetleri sektörüne ve diğer sektörlerde uygulanıp uygulanmayacağı konusu öncelikli olarak yer almakta ve ülkelerin bu konudaki görüş ve önerileri değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin bu süreci her sektörde bu konuda uzmanlaşmış kişilerden oluşan etkili bir komisyon ile daha yakından takip etmesi ve

GATS MÜZAKERELERİ KAPSAMINDA MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK HİZMETLERİ

Birleşmiş Milletler'in Hizmet ve Mal Ticareti Komisyonu'nun 12 Ekim 2000'de yaptığı uzmanlar toplantısında yapı sektöründeki yapılacak uluslararası düzenlemelerin ve liberalizasyonun gelişmekte olan ülkelerin gelişmelerine olan katkıları ele alınmıştır. Bu toplantı sonunda "**Regulation and Liberalization in the Construction Services Sector and Its Contribution to the Development of Developing Countries**" adlı TD/BCOM.1/EM.12.2 yayın nolu bir rapor yayınlanmıştır.

Bu raporda Yapı Hizmet Sektörü:

- a)-Mühendislik ve Mimarlık Proje Hizmetleri
- b)-Müteahhitlik ve ilgili mühendislik hizmetleri olarak ele alınmıştır.

Raporda İnşaat Yapım Hizmetleri'nin GATS kapsamında ,yatırım projelerinin uygulanması ana hizmet sektörünü ve aşağıda verilen alt sektörleri kapsadığı belirtilmektedir.

*Yapılar için genel inşaat işleri (General construction work for buildings)

*İnşaat mühendisliği kapsamındaki genel inşaat işleri(General construction work for civil engineering)

c)-Kurma ve kaldırma işleri (Installation and assembly work)

d)-Yapının tamamlanması ve iş sonu çalışmaları (Building completion and finishing work)

e)-İnşaat sahasındaki hazırlık çalışmaları, jeolojik etüd, sondaj, saha düzenlenmesi vb. (Other works)

GATS kapsamındaki mühendislik ve mimarlık hizmetleri, Birleşmiş Milletlerin "Hizmet Sektörleri Sınıflandırma Listesi" temel alınmak suretiyle oluşturulmuştur. Buna göre bu hizmetler "**Uzmanlık Gerektiren Mesleki Hizmetler**" başlığı altında dört alt başlık halinde yer almaktadır.

*Mühendislik hizmetleri

*Mimarlık hizmetleri

*Entegre mühendislik hizmetleri

*Şehir Planlama ve Peyzaj mimarlığı hizmetleri

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK PROJE HİZMETLERİNİN ULUSLARARASI PAZARI VE ÜLKELERİN PAZAR PAYLARI

Dünyadaki inşaat sektörü pazarı 3.2 Trilyon ABD\$ ı olarak tahmin edilmektedir. İnşaat sektörünün az gelişmiş ülkelerin Gayri Safi Milli Hasılası (GDP) içindeki payı ortalama %2-3, OECD ülkeleri dahil

Bazıları neden denetlenmez?

Mesleki denetim, yönetmeliklerimizde ilgili idarenin değil mimarın sorumluluğu olarak tanımlanmışken, neden bazı mimarlık hizmet alanları mesleki denetim kapsamında sayılmamaktadır? Yapı üretim sürecindeki toplumsal sorumluluğumuz açısından önemsiz oldukları, ya da odaya gelir getirmeyecek bir mesleki denetim türü olarak kabul edildiği için mi? Mesleki denetim uygulaması mimarlığın tüm alanlarında karşılığını bulmadıkça amacını tariflemekte zorluk çekmez miyiz? Mimarlar Odasının yapı üretim sürecinde toplumsal yararı gözetmesinin

1)-Son 20 yıl boyunca uluslararası pazarda inşaat sektörü iş olanaklarının % 70 i "ihalelerin büyüklüğüne göre değerlendirildiğinde" gelişmekte olan ülkelerde özellikle altyapı projeleri olarak yer almaktadır. Gelişmiş ülkelerde ise bu sektörde yapılacak olan işlerin yaklaşık yarısını tamirat, bakım ve onarım işleri oluşturmaktadır.

2)-1986 yılında dünyadaki en büyük 225 Mühendislik Mimarlık Proje Firması'nın ülke dışına yaptıkları işlerden elde ettikleri gelirler 3.5 milyar ABD\$'ı iken bu miktar 1990 yılında 8.8 milyar \$'a, 1998 yılında ise 17 milyar \$'a yükselmiştir[1,2].

3)-Mühendislik mimarlık proje hizmetlerinin uluslar arası ihracatında 1998 yılı değerleriyle en üstteki on ülke arasında;

*ABD %43 lük bir payla ilk sırada

*Hollanda %14 lük payla ikinci sırada

*Kanada %8 ile üçüncü sırada

*İngiltere %7 ile dördüncü sırada yer almaktadır[1].(Tablo.1)

Tablo 1. Uluslararası proje ihracatında ülkelerin pazar payları

ÜLKE	1983	1985	1990	1994	1995	1996	1997	1998
ABD	1.204	1.165	3.728	3.525	4.687	5.808	7.012	7.359
FRANSA	361	239	425	533	494	523	631	772
ALMANYA	253	230	422	708	483	699	624	759
İNGİLTERE	592	463	1.539	2.114	832	1.950	2.088	1.133
KANADA	269	266	510	668	842	1.077	1.222	1.314
JAPONYA	127	225	285	124	452	612	598	993
HOLLANDA	203	219	589	1.562	1.417	1.705	1.785	3.194
DİĞER	814	832	1.329	492	1.575	1.834	1.975	2.346
AVRUPA					1.018	960	1.132	1.288
DİĞER					557	874	843	1.058
TOPLAM	3.850	3.640	8.829	11.183	11.012	14.458	16.031	16.972

4)-Bu sektörde son 15 yılda:

*Hollanda'nın ihracat değerindeki artış 10 kat

*Japonya'nın ihracat değerindeki artış 7 kat

*ABD'nin ihracat değerindeki artış 6 kat

*Kanada'nın ihracat değerindeki artış 5 kat olarak gerçekleşmiştir[1].

5)-Bu sektörde tümü gelişmiş ülkeler ait en büyük 10 proje firmasının gelirlerinin %32 si ile %50 si ülke dışına yapılan işlerden sağlanmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. En büyük 10 uluslararası proje firması (1998 uluslararası yıllık gelire göre, Milyon ABD doları)

SIRA	FİRMA	ÜLKE	HİZMET TÜRÜ**	YILLIK GELİR (Milyon \$)	YILLIK GELİRDE YURTDIŞI İŞLERİ ORANI (%)
1	Fluor Daniel	ABD	EC	797	32
2	Nelcornyll	HOLLANDA	E	777	50
3	Kellogg, Brown & Root	ABD	EC	704	39
4	Bechtel	ABD	EC	688	36
5	SNC-Lavalin	KANADA	E	619	38
6	ABB Lummus	ABD	EC	606	46
7	Fugro	HOLLANDA	ENV	600	47
8	Foster Wheeler	ABD	EC	501	35
9	Jasco Poyry	FİNLANDIYA	E	440	46
10	JGC	JAPONYA	EC	362	45

* Bundan sonra sıralama ENR'nin en büyük 225 firmasını baz almıştır.

** EC= Mühendis/Müteahhit; E= Mühendis; ENV: çevre

6)- 200 en büyük proje firmasının 15 'i Japon firması olup 1998 yılı itibariyle bu firmaların uluslararası proje,müşavirlik hizmetleri kapsamındaki gelirleri toplam 993 milyon \$ olmuştur. Bu da tüm pazardaki %5.8 lik bir paya karşılık gelmektedir.

7)-Gelişmekte olan ülkelerin firmalarının yaptığı hizmet ihracı ise 1998 yılı itibariyle sadece 763 milyon \$ olmuştur.Bu da bu sektördeki tüm pazarın sadece % 4.5 uğuna karşılık gelmektedir.

8)-Bu sektördeki ilk 200 firmanın sadece 15 i gelişmekte olan ülkelere ait firmalardır[1].

Ülkelerin Pazar Payları

*1990 yılında Uluslararası Proje Pazarındaki 89 Avrupa'lı ve 71 ABD' li firma uluslararası proje pazarının %85 inden daha fazlasına sahip bulunmaktaydı.Bu pazarın %45 ini Avrupa firmaları %42 sini ise ABD firmaları kontrol etmektedir.Avrupalı firmaların;

- 25 i İngiltere
- 16 sı Almanya
- 11 i Hollanda
- 10 u Fransa
- 8 i İtalya
- 19 adedi ise diğer Avrupa ülkelerine ait firmalardır[2].

*ABD % 42 lik bir uluslararası pazar payı ile mühendislik mimarlık alanında en fazla proje,müşavirlik hizmeti ihraç eden ülke olma özelliğine sahip bulunmaktadır.1990 yılında ABD firmaları Avrupadaki uluslararası işlerde %63 lük bir pazara(1.47 milyar \$),Asya'da %40 lık bir pazara(942 milyon \$) ve Ortadoğu'da %56 lık bir pazara(680 milyon \$) sahip bulunmaktaydı[2].

*Dünyada en büyük 10 uluslararası proje firmasının 6 sı ABD'li, 2 si İngiliz ,biri Finlandiyalı diğeri ise Mısırlı firmalar olup bu firmaların herbirinin yıllık uluslararası gelirleri 100 milyon \$ ın üzerinde bulunmaktadır[2].

YARARLANILAN YAYINLAR

[1] TD/BCOM.1EM.12.2, Regulation and Liberalization in the Construction Services Sector and its Contribution to the Development of Developing Countries

[2] U.N (1993) Information Technology and International Competitiveness:The Case of the Construction Services Industry.

Her mimarlık ürünü tartışılmalıdır!

Tüm mimarlık ürünlerini her aşamasında tartışabilmek, mesleki denetim uygulamasının temel dönüşüm işlevlerinden biri olmalıdır. Çevremizdeki her yapı, bir mimarın ürünü olarak sessiz sedasız gelip oraya yerleşmeden önce de mimarlık ortamında tartışmaya açılabilir / açılmalıdır. Bu tartışmalar, sadece mimarlar arasında kalmayıp geniş katılım sağlandığında (kullanıcı, yatırımcı, komşuluk vb...), her açıdan mimarlık ortamımızın zenginliği olacaktır. Zorunlu değil, gönüllü bir sunuş olabilir bu ancak. Tasarımlarını, yapılarını tartışmaya sunmak, bu tartışmalardan beslenmek isteyen, böyle bir ümidi olan herkes bu olanağı bulmalıdır. Bu tartışmalar sonucunda kent ölçeğinde tasarımcı, uygulamacı, kullanıcı ve yatırımcılar ödüllendirilebilir. Böyle bir tartışma ortamını

Apa

PROJE HAZIRLAMAK İSTEYENLER İÇİN "ZİHNİ SİNİR" PROJE YAZIM KILAVUZU

Giriş gibi

Açık Proje Alanı APA, belki ilk bakışta kulağa hoş gelmekle birlikte, bir süre sonra şöyle düşünebilirsiniz:

-Kim uğraşacak şimdi proje yazmakla? Proje yazmanın kendine göre bir mantığı, kuralları, formatı var. Şimdi bunları öğrenmeye uğraşmak ve sonra da bunların dar kalıpları içine girmeye zorlanmak, hiç işime gelmez.

Böyle düşünmekte de son derece haklı olabilirsiniz. Çünkü, adı üstünde: "Açık Proje Alanı". Yani "ne istiyorsam yapmayı deneyebileceğim, sorularına aklıma estiği gibi yanıt arayabileceğim bir çalışma alanına girmek istiyorum. Özgürce çalışmak istiyorum ve yapmak istediğim işten başka bir şey düşünmek istemiyorum. Okulda ödev kağıtlarını yazarken katlanmak zorunda kaldığım bir sürü sıkıntıyı düşündükçe, eğer APA da böyle sıkıntılı ve kurallı-yönergeli bir alansa, hiç heves etmesem daha iyi olur" diyebilirsiniz.

Bu küçük not, kuralları- yönergeleri- yönlendirici/ kalıplı yaklaşımları benimsetmek amacıyla hazırlanmadı. Bu notun amacı, eğer dünyadaki diğer insanlar, örneğin Yunanistan'daki bir mimar, Fransa'daki bir şehirci, Tunus'taki bir mimarlık öğrencisi, Amerika'daki bir endüstriyel ürün tasarımcısı, Mısır'daki bir kent tasarımcısı, Norveç'teki bir akademisyen yapacağı işe hazırlanırken nasıl düşünüyor, nasıl bir yol izliyor, bunu öğrenmek istiyorsanız, bu konuda size yardımcı olmak için hazırlandı.

Gelecekte, belki AB fonlarını kullanarak daha büyük çaplı bir çalışma yapmak isteyebilirsiniz. Ya da Birleşmiş Milletler fonlarını, belki de (allah muhafaza) Dünya Bankası fonlarını...Bir uluslararası kuruluşla işbirliği içinde çalışmak ve öyle bir grubun bir parçası olmak durumunda da kalabilirsiniz...Bu not, bir bakıma, bir proje hazırlamak, bir araştırma çalışmasına başlamak için dünyanın her tarafında meslektaşlarımız nasıl davranıyorsa, bunları bilerek işe başlamayı kolaylaştırmak ve eğer bunları işe yarar buluyorsak kullanmak isteyenlere (belki de çoktan bildikleri şeyleri) hatırlatmak amacıyla hazırlandı.

Gerek duymuyorsanız, okumakla zaman kaybetmeyin...

Türkiye, dünyadaki diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, en az araştırma yapan, araştırmaya (özel sektör, sivil toplum örgütleri ve kamu kesimi toplamı olarak) en az kaynak ayıran ülkelerden biri. Yani kolayca anlayabileceğiniz gibi, Türkler her şeyi biliyorlar. Yeni şeyler araştırmaya, yeni bilgiler üretmek için çalışmaya pek ihtiyaçları yok. "teknoloji transferi" yapacak kadar bilmek yeter.

sahip "mucitlerin" pek de disiplinli çalışmadan bu keşif ve icatları yapabildiğini biliyoruz. Ama, yeni bir şey bulmak, yeni bir şey söylemek isteyen büyük bir çoğunluğun, disiplinli bir biçimde çalıştığını da biliyoruz.

Türkiye bir keşfedilmemişler ülkesi. Araştırmaya bu kadar az kaynak ayrıldığı için, önümüzde keşfedilmeyi bekleyen alan o kadar geniş ki, bu bakımdan kendimizi şanslı bile sayabiliriz. Mimarlıkla ilgili teknolojik bilgileri artık "ithal" etmekten başka bir şey yapmıyor olabiliriz. Ama bunlar bu ülkenin koşullarına nasıl uyarlanacak. Buradaki işgücünün bilgisiyle bunlar nasıl bağdaştırılacak? Ya da buradaki işgücünü (her düzeyde) nasıl eğitmeliyiz ki, bu teknikleri daha verimli kullanabilelim?

Mevcut yapı stokları, çeşitli ölçütlere göre ne durumda/ hangi özellikleri taşıyor ve bu stokların gelecekte hangi doğrultuda yenilenmeye ihtiyacı var? Türkiye, bin yıl sonra, bir deprem kuşağı üzerinde yerleşmiş olduğunu keşfettiği için, bu konular biraz ilgi çekmeye başladı.

Kentler ise, neredeyse bütünüyle dümdüz edildikten ve tarihsel yapı stoklarının (bir- kaç kent hariç) neredeyse hepsi (1950'li ve 60'lı yıllarda) kaybedildikten sonra, tarihsel yapılara ve kent parçalarına ilgi duymaya başladık. Ama bu ilgiyi nasıl göstereceğiz? Tarihsel yapılara, kentlere nasıl yaklaşacağız, bunlarla ilgili ne tür araştırmalar yapmamız gerekiyor?

Mekan, coğrafyadan başlayarak, oda ölçeğindeki bir mimari probleme kadar, Türkiye'de en az araştırılmış alanlarından biri...

Yani, yapacak çok iş var.

Her hangi bir projenin bölümleri

Herhangi bir projeyi yazarken, kabaca; amaç ve hedefler, gerekçe, yöntem- yaklaşım- projenin öngörülen çıktıları, bu çıktıları elde etmek için gerekli olan girdiler, yani, hangi literatürden yararlanacağınız, ne tür araç gereç kullanmanız gerektiği, ne tür geziler/ ölçümler/ kazılar vb, yapacağınız, verilerinizi nasıl toplayacağınız/ bilgileri nasıl elde edeceğiniz, sentezinizi nasıl yapacağınız vb., ne tür bir çalışma grubuna- elemana ihtiyacınız olduğu, bunları tamamlamak için öngördüğünüz zamanı nasıl kullanacağınız, yani zaman çizelgenizin nasıl olacağı ve bölümleneceği, bütün bunlar için nasıl bir bütçeye ihtiyacınız olacağı, yani, hangi işleri yapmak için para harcamak gerekeceği ve hangi işleri para harcamadan yapabileceğiniz,... bunların hepsi önceden bilinebilir şeyler. Ya da önceden bilinebilir hale getirilebilir.

"Proje" de zaten, bunları önceden bilinebilir hale getirmenin adı. "Proje", ileriye doğru uzatmak anlamına geliyor. Yani, bilgimizi ileriye doğru uzatmak, tasarılarımızı ileriye doğru uzatmak, gelecekte yapacaklarımızı ilişkilendirmek ve eşgüdümünü sağlamak...

Mesleki denetim yapılmasının gerekçeleri nelerdir?

Mesleki denetimin yasal dayanaklarından daha önemli olan, mesleki davranış kuralları içindeki tarifidir. Bu tarif bizim mimarlığa bakışımızı belirler. Biz eğer asgari bedel tarifinin dayanağı olarak KDV yasasını alıyorsak, mimarlığı, kavramın ağırlığını taşıyamayacak basitlikte algılıyoruz demektir. Yok eğer mimarlar arası mesleki davranış kabulleri (etik kod) gereği, "iş almak için esas olan ücret rekabeti değil hizmet kalitesi (tasarım, çizim, uygulama ya da kontrol) rekabetidir, bu sebeple asgari / zorunlu mimari hizmet bedelleri her alanda belirlenmelidir, hem de bizzat mimarlar tarafından belirlenmelidir" diyorsak; mimarlığı ücreti değil niteliği üzerinden değerlendirilen bir alan olarak görüyoruz demektir. Bu durumda tanımlamalarımızın hepsi değişir, ucuz mimar-pahalı mimar değil, iyi mimar-kötü mimar olarak ayırım yapabiliriz sadece. Mesleki denetimin yasal dayanakları, böyle bir hizmetin sürekliliğini sağlamak açısından önemli olabilir, ancak

Projenin amacı

Bir çalışmaya başlarken ne yapmak istediğimizi son derece net bir biçimde bilmeliyiz ve tanımlamalıyız. Bazen bilmek ile onu kağıt üzerine dökerek görmek farklı olabiliyor. Kağıt üzerine dökülünce, "yapmak istediğim gerçekten bu mu?" diye sormaya başlayabilirsiniz. Amacımızı son derece net, anlaşılır, fazlalıklardan arındırılmış ve eksiklikleri tamamlanmış bir biçimde yazabilmek önemli.

Amaç bir tek paragraf olabilir, ama bu paragraf en önemli paragraflardan biridir. Ne yapmak istediğimi tam olarak o paragrafta görebilmeli ve gösterebilmeliyim. Anlaşılmayacak ve yapılmayacak hiçbir şey olmamalı o paragrafta.

Amaç genel bir ifadedir. Proje bittiğinde ve eğer başarıyla uygulanmışsa bulunmak istediğim yeri belirler. Ama o yere bir tek adımda gelemeyebilirim. O noktaya ulaşmak için atılması gereken bir çok ara adımlar bulunabilir. Bu nedenle, amacımı alt amaçlara bölmem gerekir. Bu bölünmüş ve küçültülmüş amaçlara hedefler diyebilirim.

Hedefleri yazmak bir bakıma daha kolaydır. Çünkü tanımlanmış bir amaç fonksiyonu içinde yer almaktadır; bir bakıma daha zordur, çünkü, çok daha somut tanımlanmış ve gerçekten yapacağım somut eylemlerin ifadelerini içeren bir biçimde formüle edilmesi gerekir.

Aslında amaçtan hedeflere geçmek, bir anlamda uygulama stratejisinin de kurulması anlamına gelir: "Adımlarımı nasıl atmalıyım ki, amacıma ulaşmam mümkün olsun?" hedefleri, bazı proje formatları "ara çıktılar" olarak tanımlamaktadır. Yani, ara hedefler, aşağı yukarı kendi içinde bir bütünlüğü olan proje bölümlerine işaret ederler. Bu bölümlerinin yapılması, kuşkusuz, projenin uygulanabilir bir biçimde kurulmasını ve uygulanmasını kolaylaştıracaktır.

Gerekçe

Amacımızı belirlemek, ne yapacağımızı da belirlemek anlamına gelebilir. Ama bunu neden yapmak istiyoruz? Eğer bu konuyu açıklamak istiyorsak, ayrıntılı veya kısa bir gerekçe bölümü oluşturmamız gerekecektir. Gerekçe bölümünü ayrıntılı bir biçimde yazmak istiyorsak, konumuz bakımından mevcut durumun bir analizini yapabiliriz. Bu analiz, hem bizim ne yapmak istediğimiz konusundaki kendi formülasyonumuza yardımcı olacaktır, hem de, amacımızın önemini daha net bir biçimde ortaya koyacaktır. Bu bölüm, bir bakıma, bir "arka plan" (background) analizi olarak da düşünülebilir.

Projemin içinde bulunacağı ve uymak/ karşı çıkmak zorunda kalacağı koşulları iyi bilmeliyim ki, proje eylemlerimi gerçekçi/ uygulanabilir (ve ucuz) bir biçimde tanımlayabileyim ve bu çerçevenin içine yerleştirebileyim. Böyle bir gerekçe bölümü, zaten proje fikrini oluştururken aklımızda olduğu için, çoğu kez

Yöntem

Ne yapmak istediğimi biliyorum artık. Ama nasıl yapacağım? Projenin kalbi olan bölüm, yöntem bölümüdür. Bu bölümde amacıma ve hedeflerime ulaşmak için yapacağım her iş kalemini, her adımı, ayrıntılı bir biçimde tanımlamam gerekir. Bu bölüm, yapılması gereken her şeyin yazıldığı, sıralandığı, ilişkilendiği ve bu nedenle projenin asıl gövdesini oluşturan bölümdür. En çok zamanı bu bölümün düzenlenmesi alacaktır.

Hedefler belirlendikten sonra, gerekli adımları görmek/ tasarlamak daha kolay hale gelmiş sayılabilir. Yapılacak her iş, artık karmaşıklıklardan arındırılmış ve basitleşmiş ve uygulanabilir hale getirilmiş bir biçimde, tek tek yazılmalıdır. Böylece bir anlamda, uygulama stratejisi de, ayrıntılı bir biçimde kurulmuş olacaktır. Hedefim bakımından neler yapmam gerekiyorsa, bunları öngörebilirim. Bu öngörüler, birlikte (paralel) yürütülecek işler ile, ancak biri bittikten sonra diğeri başlatılabilecek işleri (seri bağlantılı işleri) ayırt etmeme yarar. Böylece, iş kalemlerimi görür ve bunları zaman içinde dizilmeye hazır hale getirmiş olurum. Aynı, mimari bir yapıyı üretir gibi...

Ancak, bunlar, yöntem bölümünün "rutin" kısımları sayılabilir. Projede yöntem, eğer çok somut bir iş yapmayı hedeflemişsem, somut olarak kurulabilir. Ama daha soyut hedeflere ulaşmak istiyorsam, yöntemle ilgili kaygılarım artacaktır. Hedeflerim soyutlaştıkça (örneğin tarihi evlerin bulunduğu bir mahalledeki toplumsal/ kültürel profilin özelliklerine dair bilgi edinmek istiyorsam) çalıştığım alandaki kuram ve yazınsal birikim, giderek daha fazla önem kazanmaya başlayacaktır.

Yöntem bölümü, bu nedenle, hedefime ulaşırken atacağım adımın sonuçlarının, "bilimsel gerçek" ile bağının nasıl kurulduğunu da belirlemelidir. Hedefimle ilgili çalışmalarla bazı bilgiler derlemiş/ ölçümler yapmış olabilirim, ama bu bilgiler gerçeği ne kadar ifade ediyor? Bu "bilgiler", gerçek mi, yoksa benim gerçek olduğuna inandığım düşünceler mi? Benim "gerçek" olarak ifade ettiğim önermeyi, bir başkası da "aynı gerçek" olarak görüyor mu/ görebilir mi? Kendimi, gerçek olduğunu zannettiğim bilgilerle kandırarak, projemin başarısına ne kadar katkıda bulunabilirim?

Bazı adımların atılabilmesi, son derece soyut, karmaşık ama gerekli tartışmaların yapılmasını gerektirebilir. Bu alandaki tartışmaların bitmemiş ve hiçbir zaman da bitmeyecek tartışmalar olduğunu da unutmamak gerekir. Bununla birlikte, gerekiyorsa, projenin bu aşamasında, bu alandaki kuramsal birikimle karşılaşmak/ hesaplaşmak/ ilişkilenecek durumunda olduğumuzu bilmeliyiz. Kendi başımıza ve kendimiz için bir doğru icat edemeyiz. Eğer ettiğimizi düşünüyorsak da, bunun herkes için geçerli olduğunu kanıtlamamız gerekir.

Gerçekte, bilimsel bir doktora tezi yazmakla bir

formüle edebiliriz. Sonuç olarak, projemiz, bizim özel merakımızdan veya ihtiyacımızdan dolayı zamanımızı ayırdığımız bir çalışmadır. Bazılarımız için bir "hobi" faaliyeti gibi bile olabilir. Ama ne olursa olsun, projenin, dünyadaki güncel teknik, bilim ve felsefe tartışmalarının düzeyinin farkında olması, bunlara aykırı bile olsa, evrensel düzeyin neresinde (karşısında, içinde, yanında vb.) durduğunu bilmesi/ bildirmesi gerekir.

Yöntemi yazmadan önce, eğer konumuz gerektiriyorsa "hipotezler" yazmak, çoğu kez atacağımız adımların iyi yapılandırılmasına yardımcı olabilir. Hipotez, bir bakıma sınavacağımız ve doğru/ geçerli olup olmadığına projemizin sonunda karar vereceğimiz önermenin adıdır. Proje terminolojisi içinde kalacak olursak, hipotez, amaç paragrafı gibi de düşünülebilir.

Yöntemle ilgili ana gövde, bazen (ya da çoğu kez) en zor ve en karmaşık bölüm olabilir. Ama projenin "müellifi" biz olduğumuza göre, eğer böyle olmasını istemiyorsak, bu bölümün hoşlanmadığımız bir karmaşıklık alanına girmesini de önleyebiliriz: Projemizi ona göre yazarız. Amaç ve hedeflerimizi ona göre değiştiririz. Ancak ne kadar basit ve somut olursa olsun, bu bölümdeki akıl "kendinden menkul" yani sadece bize (bana, mimarlara, sola veya sağa, Türklere vb) göre geçerli bir akıl olamaz. Bu akıl basit ve somut olabilir, teknik bir akıl, bilim aklı veya felsefe aklı olabilir ama evrensel akla, evrensel bilgiye- bilime ve düşünceye uygun olmalıdır.

Kısaca, ne olursa olsun, ister basit ister karmaşık, yöntemimizin evrensel bir bilim standardına uygun yazılmış olması gerekir.

Zamanlama

Hedefler ve bu hedefe göre belirlediğimiz somut iş/ eylem kalemleri ortaya çıktıktan sonra, bunların zaman içinde dizilmesi oldukça kolay bir rutin iş gibidir. Ancak, çoğu kez karşımıza şöyle bir ikilem çıkar: "Zaman paradır". Bu nedenle proje başladığı andan itibaren ne kadar çabuk bitirilebilirse o kadar iyidir/ az para gerektirir. Ancak zamanı kısaltmak çoğu kez nitelikten fedakarlık anlamına gelir. Aynı işi yaparız, ama sınırlı zamana sığabilmek için biraz daha düşük nitelikli olarak yaparız. Nitelik, genellikle zaman demektir. Bu nedenle, zamanımızı öyle düzenlememiz gerekir ki, hem zamanı/ parayı israf etmeyelim, (paralel ve seri bağlantılarıyla düşünüldüğünde bir iş kalemindeki aksamının kendisinden sonraki bütün seri bağlantıları etkileyeceği göz önüne alınmalıdır) hem de nitelikten fedakarlık etmeyelim.

Elde edeceğimiz ürünün niteliği ile ilgili en önemli öğelerden (ve kısıtlayıcılardan) biri zamanlamadır. Zaman ögesi üzerinde baştan yeterince iyi irdeleme yapmak, sonuçta hem tasarruf, hem de nitelik açısından daha olumlu bir noktaya ulaşmamıza yardımcı olacaktır.

Proje grubu

Proje eğer birden çok kişi tarafından yürütülecekse,

Telif hakları ile gelen sorumluluklar nelerdir?

Müellif mimarın hak ve sorumlulukları, yapı üretim sürecinin neresinde başlar - biter? Mimar sürecin bütününe hakim, sorumlu kişi midir? Tasarım, çizim ve yapım süreçlerini birbirinden ayrı hak ve sorumluluklara nasıl bölebiliriz? Mimari bir eserden kaynaklanan telif hakları nelerdir? Bir mimarın telif hakkını gasp eden işveren midir, meslektaşları mıdır? Telif hakları konusunda güçlü bir söylem oluşturabilmenin ve üyelerimizin haklarını korumalarını sağlayabilmenin en önemli dayanaklarından biri mesleki denetim uygulaması ve içinde yer alacak sicil, tescil ve arşivleme hizmeti olabilir. Mimarlar Odasının, mimar ve projenin temel tescil kurumu olarak kabul görebilmesi için, bu kabulün öncelikle üyeler arasında yerleşmesi gerekir. Mimarlar Odası, her ne durumda olursa olsun, üyelerinin mimar olmaktan aldığı yetkiyle yaptıklarının / yapması

Bazı durumlarda, projenin bir esas kadrosu, bir de gerektiği zamanlarda projeye katılacak ve işi bittikten sonra ayrılacak uzmanlar grubu olabilir. Proje, bütünüyle, kısa süreli uzmanlar kullanacak bir biçimde de düzenlenebilir. Bu, proje maliyetleri açısından yarar sağlayabileceği gibi, proje yönetimi/ proje işleyişi bakımından da kolaylık sağlayabilir.

Proje karmaşıklıklaştıkça, her proje elemanının yapacağı işlerin tanımlanması, herkes için bir iş tanımının yazılması yararlı olacaktır. Böylece yapılacak işlerin hem çakışmaması, hem de aralarında boşlukların kalmaması, önceden tasarlanmış olacaktır. Bu tanımlar genel ifadelerle yapılabileceği gibi, daha ayrıntılı bir biçimde de yazılabilir. İş tanımı, bir bakıma, iş kalemlerinin kişilere bölünmesi biçiminde de düşünülebilir.

Bütçe

Kabul etmek sevimsiz olsa da, projenin gerçekleştirilebilirliği, bütçesinin iyi ve gerçekçi bir biçimde düzenlenmiş olmasına bağlıdır. Yapacağımız her işin maliyeti hakkında ne kadar iyi kestirimde bulunmuşsak, projenin gerçekleşmesi o kadar garantiye alınmış olacaktır. her işin bir maliyeti vardır ve bunun önceden hesaplanmış olması gerekir.

Maliyet hesabında, para ile emek bazen bir biri yerine "ikame" edilebilen, yani biri diğerine dönüştürülebilir öğeler olarak ele alınabilir. Bazen bir işi hiç para harcamaksızın ama daha çok emek kullanarak yapabiliriz. Bütçemiz ne kadar darsa, emek kullanımı o kadar yoğunlaşacaktır. Konusuna göre bazı projeler emek yoğun bir biçimde düzenlenebilir. Bütçe almaşıklarında maliyet düşürücü öğelere mümkün olduğunca dikkat etmekte yarar vardır. Ancak bu durumda da, daha önce tartışılan zaman faktörü işin içine girecektir. Zaman ve para bütçeleri, bir birine dönüştürülebilir bütçelerdir. Bazen, çok paraya kısa zamanda, veya az paraya uzun zamanda yapılabilecek iş kalemi tanımları arasında seçim yapabiliriz.

Bütçe, aslında iş kalemlerinin ve proje grubu çalışanları listesinin ayna görüntüsü gibidir. Neleri yapmak istiyorsak, kaç kişiyle yaparsak ve bunlar için bazı ortak kullanım gereçleri düşünüyorsak, bütçe bunların parasallaştırılmış ifadesi olarak düşünülebilir. Kaynakların, özellikle parasal kaynakların her zaman kıt/ sınırlı olduğu göz önünde tutulacak olursa, bütçe üzerinde dikkatlice düşünmenin ve maliyet azaltıcı yöntemler üzerinde tekrar durmanın yararlı olacağı hatırlanmalıdır.

Riskler

Projenin içinde gerçekleşeceği fiziki ve sosyal ortamları göz önünde tutarak, iş/ eylem kalemlerini yazarken, bunların istediğimiz gibi gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, gerçekleşirken, eleman bulma, bütçe ve zaman bakımından bazı aksamaların söz konusu olup- olmayacağı hesaplanmalıdır.

bölgelerini önceden görmek ve işaretlemek, projenin başarıyla yürütülebilmesi bakımından gereklidir. Riskler için proje metninde bir bölüm ayırmak ve öngörülen riskleri ve bunların olasılıklarıyla ilgili tahminleri yazmak, projeyi daha uygulanabilir hale getirecektir.

Döngüler ve kalibrasyon

Projenin kendi iç dengesini sağlamak son derece güç bir iş olabilir. Proje büyüdükçe ve karmaşıklıklaştıkça, iç dengelerin sağlanması da güçleşebilir. Bütçede yapılan bir değişiklik, yöntemde, zamanda, proje grubunda da bir dizi değişiklik yapılmasını gerektirebilir. Bu değişiklikler, bütçede tekrar başka değişiklikler anlamına gelebilir. Birkaç döngü boyunca, yapılan değişikliklere göre, projenin iç dengelerini yeniden kurmak ve oturtmak için çaba göstermek gerekecektir.

Ancak, proje üzerinde ne kadar çok düşünülürse, yani yapacaklarımız konusundaki öngörülerimiz ne kadar çok irdelenebilirse ve olasılıklara göre önlemler düzenlenebilirse, proje o kadar sağlam ve uygulanabilir/ gerçekleşebilir bir proje olacaktır. Bu döngüler sırasında bazen, nitelikli ilgili kayıpların oluşmaması için özel bir dikkat sarf edilmesi gerekebilir. Yapılan bir değişikliğin diğer proje öğeleri üzerindeki etkilerinin hesaplanabilmesi ve projenin buna göre yeniden kalibre edilmesi, biraz can sıkıcı, ama gerekli bir çalışmadır.

Bitirirken

Bunca, güçlükten ve uzun tartışmadan sonra, bu metni okuyan herkesin proje yazmaktan vazgeçeceğinden korkuyorum. Ama amacım tam tersi, yani herkesi iyi proje yazmaya ve uygulamada karşısına çıkabilecek güçlüklerle hazırlamak...

"Türkiye gibi zaten belirsizlik ve risk dolu bir ülkede, azıcık parayla, şimdiye kadar mimarların genellikle yapmadığı bir işi yapmak için neden bu kadar çok uğraşayım?" diyebilirsiniz. Ancak bunu yapmak, hem kendimizi geliştirmek, hem meslek alanının meşruiyetini geliştirmek, hem de Mimarlar Odası'nın örgütlülüğünü geliştirmek anlamına gelecektir.

Ayrıca, yukarıdaki açıklamalar, karşılaşılabilecek bütün durumlar, mümkün olduğunca göz önünde tutularak geniş bir biçimde yazılmıştır. Daha küçük projelerde, daha basit projelerde bunlardan hiç biri ile karşılaşmak söz konusu olmayabilir. Ya da, her şeye rağmen, proje yazımında, yukarıdaki yazılardan tamamen ayrılarak kendinize göre bir yaklaşım hayleyebilirsiniz.

Bu yazı, proje çalışmalarına kendini biraz yabancı konumda bulanlar için, bir fikir vermek, bütün durumları göz önünde tutarak bir elkitabı/ kılavuz için notlar sunmak amacını taşımaktadır.

Ankara Şubesi, bu dönem, bitmiş bir program deklare etmek yerine, yapılabilecek işler konusunda geniş bir mönü ve bir yöntem önermeyi, örgütlenmenin gelişmesi ve Mimarlar Odası etkililiğinin artması

Uia

Nurcihan Doğmuş

Örneğine az rastlanacak bir şekilde ikiye bölünmüş, farklı siyasi oluşumların mekansal ifadesini farklı kent dokuları ile gösteren Berlin, 3 Ekim 1990'da duvarlardan kurtuldu. Kent iki iken bir dönüşme gerçeği ile yüzleşti. Şaşırdı, sendeledi, muazzam inşaat faaliyetlerine sahne oldu. UIA Kongrelerinin yirmi ikincisi, 22 - 26 Temmuz 2002 tarihleri arasında Berlin'de gerçekleşti. Yukarıda tasvir edilen durum gözönünde bulundurulduğunda, Berlin'in "Kaynak Olarak Mimarlık" teması ile ortaya çıkışının, "sözde" ilginç bir kongre ortamı oluşturduğu söylenebilir.

Kongre'nin yapıldığı ICC binası ve hemen yanında yer alan fuar alanının (Messe Berlin) dışında, UIA Berlin 2002 Kongresi, kentin dört bir yanına dağılmış sergiler ve birtakım etkinlikler dizisi ile başladı.

Kongre katılımı, beklenilen aksine çok azdı, 4000 civarında kaldı. Bu 4000 rakamının önemli bir yüzdesini de öğrenciler oluşturdu. ICC'deki asıl oturumlara ilgi azdı. Sunumların soru-cevap şeklinde zenginleşebilmesi için bütün ekipman (kulaklıklar, mikrofonlar vs.) var olduğu halde, sunumların sonunda, ortamı daha anlamlı kılacak tartışmalar yapılmadı. Forum ve atölyeler, daha yoğun bir katılımı ilgi odağı olmalarına rağmen, birşeyler üretilmedi, anlamlı değerlendirmeler yapılamadı. Sorular soruldu bazı oturumlarda, ilgisiz cevaplar verildi her nedense. Birşeyler sığ kaldı...

Kongrenin yapıldığı mekandaki afiş ve yarışma sergileri ile yapı fuarı kongreye göre daha ilginçti denilebilir. Bilgisayar Destekli Tasarım üzerine geliştirilmiş yeni programları gözlemek, malzemenin gerektirdiği detaylara sadık kalınarak uygulandığı bir ülkede, yapı fuarında yeni ürünleri tanımaya çalışmak bazı açılardan önemliydi. Ama, UIA üyesi olan her bir ülkeye ~~ayrık ayırık~~

Kongre bir bütün olarak mimarlara birşeyler katamadı kanımca, temanın hakkını veremedi.. Bu konu, önümüzdeki sayılarda ve temalı toplantılarda, çok detaylı bir şekilde irdelenecek ve TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Mimarlar Derneği 1927'nin katkıları ile kongreye katılanlar, mimarlık ortamına gözlemlerini sunacaklar.

Ben değerlendirmelerimi, çok genel anlamda, bu sayıdan itibaren aktarmak istedim. Çünkü, tartışmalara ve fikirler üretmeye ne kadar çabuk başlarsak İstanbul'da yapılacak UIA İstanbul 2005 kongresini anlamlı kılmak ve çeşitlendirmek yönünde, o kadar çok önemli adım atabiliriz diye düşünüyorum.

Onur kurulu mesleki / toplumsal sorumluluklarımızın sigortası değil midir?

Her mesleki davranış sisteminin bir de cezalandırma (ve ödüllendirme) sistemi vardır. İkisi birlikte çalışmazsa sistem bütünlüğünü kaybeder. Eğer kabullerimiz konusunda netleşemezsek, bu durum onur kurumumuzun saygınlığını zedeler. Onur kurulunun doğru düzgün çalışmadığı konusunda eleştiri yapmadan önce, mesleki denetime ve oradan yola çıkarak mimarlığa bakışımıza net bir çerçeve bulmamız gerekir. Onur kurulu KDV yasasına aykırı davrandığı için bir mimarı cezalandıramaz, ancak ortak mesleki kabullerimize ve bu kabullerin yansıması olan yönetmeliklere aykırı davrandığı için cezalandırabilir. Mesleki denetim konusunda dayanağımız ve kurgumuz, ortak kabullerimize değil de sadece yasalara bağlı olduğu sürece bu konudaki toplumsal sorumluluğumuzu başkalarına devretmiş oluruz ki bu da bizi güçsüzleştirir, samimiyetten

ULUSLARARASI FİKİR YARIŞMASI

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL KONUT KOMPLEKSİ TASARIMI GUANAJUATO - MEKSİKA

Meksika Mimarlık Örgütleri Federasyonu (FCARM), Guanajuato Eyaleti Hükümetinin desteği ile sürdürülebilir bir konut kompleksinin tasarımı için uluslararası bir fikir yarışması çıkarmıştır. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) nın onayı ile UNESCO / UIA yarışma kuralları içinde düzenlenen yarışma tek aşamalı olup tüm dünya mimarlarına açıktır. Yarışmanın resmi dilleri İngilizce ve İspanyolca'dır.

PROGRAM

Yarışmanın amacı, kültürel ve sosyal karakteristikleri dikkate alan, gelenek, tarih ve yerel çevreye saygılı ve bölgede yaşam kalitesini geliştirebilecek bir mimari ve kentsel tasarımın yaratılmasıdır. Programda, alanları 90 ila 120 m2 arasında, yükseklikleri 3 kata kadar olan 6 konut prototipinin tasarımı istenilmektedir. 1200 konutluk kompleks, 50 ila 70 evlik gruplardan oluşacaktır. Azami maliyet 400 \$ / m2'yi geçmeyecektir. Önerilerde inşaat aşamaları belirtilmeli ve her birimde zamanla yapılabilecek geliştirmelere olanak verilmelidir. Kamusal alanların sürdürülebilir bir gelişme doğrultusunda kullanılması dikkate alınmalı, enerji, su kullanımında ve atıkların yeniden değerlendirilmesinde entegre

YARIŞMA JÜRİSİ

Martin Drahovsky, mimar (SLOVAKYA) - UIA Temsilcisi
Francisco Gonzales Reyes, mimar (İSPANYA)
Manfred Hegger, mimar (ALMANYA)
Kazuo Iwamura, mimar (JAPONYA)
Jose Escalera Chegoyan, mimar (MEKSİKA)
Enrique Aranda Flores, mimar (MEKSİKA)
Sara Topelson de Grinberg, mimar (MEKSİKA)

Yedek Üyeler :

Omar Mohammed Kamal Rabie, mimar (MISIR)
Jose Maria Gutierrez Trujillo, mimar (MEKSİKA)

ÖDÜLLER

1. **Ödül** : 30 000 ABD Doları
2. **Ödül** : 10 000 ABD Doları
3. **Ödül** : 5 000 ABD Doları
5 **Adet Mansiyon** : 1 000 ABD Doları x 5

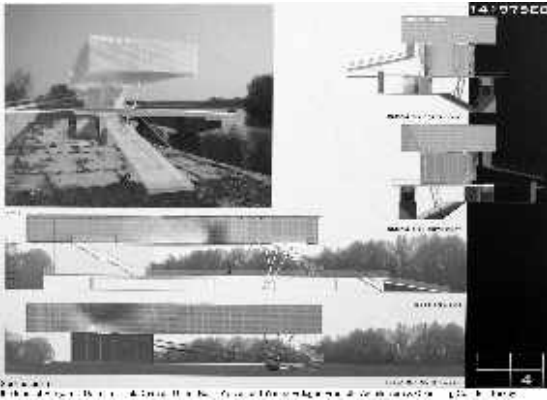
YARIŞMA TAKVİMİ

Yarışmaya kayıt için son gün: 15 Ağustos 2002
Yarışma dosyasının gönderilmesi: 15 Ağustos 2002
Soru sorma için son gün: 30 Ağustos 2002
Cevapların gönderilmesi: 10 Eylül 2002
Projelerin teslimi: 15 Ekim 2002
Posta ile gönderilen projelerin kabulü için son gün: 25 Ekim 2002
Jüri toplantısı: 6 - 7 Kasım 2002

Ayrıntılı Bilgi:

Federacion de Colegios de la Republica Mexicana - FCARM
Yucatan 189 - 201 Tizapan San Angel Mexico 01090
(Mexico)
E-mail : concurso@fcarm.org

GRAPHISOFT PARK KONFERANS MERKEZİ ULUSLARARASI FİKİR YARIŞMASI SONUÇLANDI

Graphisoft Park Konferans Merkezi Uluslararası Fikir Yarışmasında **Bünyamin Derman, Dilek Derman, Güner Kaan Yarkan ve Yılmaz Erdoğan**'dan oluşan ekip **ikinci** oldu. Ödül alan diğer yarışma grupları aşağıdaki gibidir:

1. ÖDÜL

Mladen Jadric, Thomas Galos, Peter Knoll
Daria Jadric, Julia Jadric, Sven Jadric
(AVUSTURYA)

2. ÖDÜL

Bünyamin Derman, Dilek Derman
Güner Kaan Yarkan, Yılmaz Erdoğan
(TÜRKİYE)

3. ÖDÜL

Federico Kelly, Paula Lestand, Hernan Maldonado
(ARJANTİN)

MANSİYON

John Assel, Russel Pedley, Ben Jones, Bob Hearne
Richard Nicholls, Peter Coombes, Rob Brown, Daniel May
(İNGİLTERE)

UIA Berlin 2002 Kongresi'nde sergi açılışı yapılan yarışmaya ilişkin detaylı bilgiyi <http://www.graphisoft.com/news/ideascomp.html> adresinden öğrenebilirsiniz.

UIA ULUSLARARASI MİMARLAR BİRLİĞİ 22. GENEL KURULU

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) 22. Genel Kurulu 27-29 Temmuz 2002 tarihlerinde Berlin'de toplanmıştır. Seçim sonuçları aşağıdaki gibidir:

UIA Başkanlığı Jamie LERNER (Brezilya),
Genel Sekreterliği Jean-Claude RIGUET (Fransa)
Genel Saymanlık Donald J. HACKL (ABD)

Bölgelere göre başkan yardımcıları ise şöyledir:

I. Bölge John WRIGHT (İngiltere)
II. Bölge Yuri Gnedovski (Rusya)
III. Bölge Jose L. CORTES DELGADO (Meksika)
IV. Bölge Louise COX (Avustralya)
V. Bölge Gaetan SIEW (Mauritius)

Odamızın temsil edildiği II. Bölgede boş bulunan 3 konsey üyeliğinden birine Dr. Süha ÖZKAN seçilmiştir. Yedeği olarak ise Günhan DANIŞMAN seçilmiştir. UIA 2008 Kongresi'nin ise Torino'da yapılmasına karar verilmiştir.

DEPREME UYARLI YERLEŞMELER MİMARİ FİKİR YARIŞMASI RAPORTÖRLÜĞÜNDEN DUYURU

Yarışma jürisi, 15 Temmuz 2002 günü toplanarak yarışma süresinin uzatılmasını ve dereceye giren eserlere ödül verilmesini kararlaştırmıştır.

Sorular için son gün	13 Eylül 2002
Teslim tarihi	1 Kasım 2002
Sergileme	4-8 Kasım 2002
Dereceye giren eserlerin seçilmesi	8 Kasım 2002
Seçilen sekiz önerinin sunuşu ve derecelendirme	11 Kasım 2002
Sonuçların ilanı	11 Kasım 2002
Ödül töreni ve kolokyum	11-18 Kasım 2002

Gelen soruların cevaplarının, süre uzatımı dikkate alınarak, 13 Eylül'den sonra cevaplandırılması kararlaştırılmıştır. Müteahhitler Birliği tarafından sağlanan 40 milyar TL'dan 32 milyar TL'nin dereceye giren sekiz projenin herbirine 4'er milyar TL ödül olarak verilmesine ve 8 milyar TL'nin jüri tarafından gerekirse satınalmalar veya yarışmanın yayını için kullanılmasına karar verilmiştir. Jüri Başkanlığına Selim Velioğlu seçilmiştir.

14. YAPI ve YAŞAM KONGRESİ/BURSA

TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi tarafından her yıl düzenlenmekte olan Uluslararası Yapı ve Yaşam Fuar ve Kongresi'nin 14.'sü, 9 Ekim-13 Ekim 2002 tarihleri arasında, "Mimarlıkta Kültürel Değişim ve Süreklilik" teması ile Bursa Uluslararası Fuar Merkezi'nde yapılacaktır.

Prof. Dr. Mete TAPAN, Afife BATUR, Ataman DEMİR, Hülya TURGUT, Zekiye ABALI, Ayfer AYTUĞ, Doç. Dr. Nilüfer AKINCITÜRK, Neslihan DOSTOĞLU ve Y. Mimar Oktay EKİNCİ'den oluşan Bilimsel Kurul temanın aşağıdaki başlıklar altında tartışılmasını öngörmüştür:

"Dünyadan Bölgeye, Fiziksel ve Kültürel Çevre"
"Kavramlar, Kuramlar, Yaklaşımlar"
"Étik ve Mesleki Sorumluluklar"
"Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Ortamı İlişkileri"

...

17 Ağustos depreminden bugüne kadar geçen süre, depremin kendisinin değilse bile etkilerinin kanıksanmasına yetti. "Depremden sonra ne değişti?" sorusuna "sadece yasalar" diye cevap vermek gerçeği çok mu saptırmak olur? Resmi kayıtlara göre 20, kimi tahminlere göre 45-50 bin kişinin öldüğü, coğrafyamızın önemli bir kısmının tümüyle yerle bir olduğu bir depremin, yapı üretim sistemimizdeki etkisi gerçekten doğru orantılı mıdır? Mimarlar Odası ve birebir mimar olarak; mimarlık, denetim, sorumluluk gibi kavramlara bakışımız / yorumumuz gerçekten bu depremden yeterince etkilenmiş midir? Geçen zamanın bu etkiyi bir davranış şekline dönüştürdüğünü söylemek mümkün müdür? Depremde oluşan yıkımdan kendimize hiçbir sorumluluk payı çıkarmıyorsak eğer, mimarlığın ve mimarlar odasının "meşruiyet" i sorununu

Sıcak mı? Yok canım nereden çıkardınız.. Ben zevk için otuyordum o koltukta. Klimayı da karşıma almıştım, yine sıfır zevk için. Hafif hafif estiriyordu serin bir rüzgar. Elimde iki kumanda aleti vardı. Biri klimanın biri de televizyonun. Kocaman camlı modernist cephesi batıya bakan evimde temmuz güneşinde pek memnundum. Hatta klimanın çalışmaya başlarken çaldığı kısacık melodiye güfte bile yapmıştım:

*Elektrik faturası pek sivri
Bütçeyi acıtacak şimdi..*

Ta ki ekran bir anda kararıp fan gürültüsü susuncaya kadar. Klimanın hava üfren ağzı ani elektrik kesintisinden, benim ağzım şaşkınlıktan bir karışık açık, biri organik, biri mekanik iki ayran budalası, bakakalmıştı birbirimize.

Balkon kapısına yöneldim. Açmamla kapatmam bir oldu. Bir yandan sıcak hava bir yandan da karşıdaki kebabçının kebab ve yanmış yağ kokusu. Arka balkon pek farklı değil. Bu sefer de eski bir apartmandan bozma, meyhane kılıklı salaş bir lokantanın kokusu geliyor. Çaresiz, evde hapis. Sıcaklığı unutmamalı, kitap okumalı. Bütün bu sıkıntılar yeni değil aslında.. hatta kışın bunlara bir de park problemi ekleniyor. Ne oluyor bu 4.cadde'ye?!

Akşama doğru yürüyüşe çıktım. Yandaki apartmanın altında açılan kafenin, berberin, 4.cadde ile 5.cadde'nin kesişimindeki süpermarketin önünden geçtim. 5. Cadde'ye döndüm. Yeni adıyla Cengiz Han caddesi'ne. hatırlıyorum da, yaklaşık iki ay kadar önce evde otururken davullar, ziller ve bangır bangır mehter marşları ile birdenbire yerimden fırlamıştım. Ne oluyor demeye kalmadan mehter marşları kesildi. Açılış konuşması türünden birtakım konuşmalar yapıldı, ve o tarihten birkaç gün önce apar topar asfalt dökmüş olan 5.cadde, "Cengiz Han" caddesi olarak trafiğe açıldı. Hem de konuşmalardan anladığım kadarıyla, Moğolistan elçisinin katılımıyla...Yaşayanlar bilirler, burada belediyenin üzerinde durduğu en önemli sorun caddelerin çukurları değil, isimleridir. Zira her ne hikmetse kırk yıllık 7.cadde, 8.cadde, 4.cadde, Azerbaycan caddesi, Bişkek caddesi, Kazakistan caddesi olmuştur. Buna son katılan da Cengiz Han caddesi. Esas şenlik, Bahçelievler ve Emek mahallesi taraflarına iş takibi için veya ziyaret için gelenlerin yaşadıkları.. Şöyle bir kulak kabartalım: "Pardon Aşkabad caddesi neresi acaba? Valla ben doğma büyüme buralıyım ama bilmiyorum, şurası 6.cadde, şurası da... Elimdeki adreste Kazakistan caddesi yazıyor nasıl gidebilirim? Efendim Kazakistan Havayollarından bir bilet alınız, Kazakistan'a inince havaalanının çıkışındaki ilk cadde. Keh keh..Sen git de annenle alay et terbiyesiz..." gibi diyaloglar ve daha neler neler.. Bütün bu olup bitenlerdeki mizahi durumu, bu isimleri beğenip caddelere verenlerin malum bakış açısından, biraz da tarih kitabı karıştırarak ele alalım. Abbasi devletinin sonunu Moğollar getirmiştir. Cengiz Han'ın torunu Hülagü, ordusuyla 1258 yılında Bağdat'a girerek kütüphaneler de dahil olmak üzere Abbasi uygarlığının bütün sanat eserlerini yakıp yıkmıştır. 1236 yılında Anadolu Selçuklu Devleti ile komşu olan Moğollar, takibeden yıllarda Selçuklularını mücadeleler sonunda önce vergiye bağlamış, sonra da sistemli bir şekilde yıkmıştır. 28 Temmuz 1402 de Moğollar ile Osmanlılar arasındaki Ankara savaşı neticesinde Yıldırım Bayezid, şehzadelerinden biri ve komutanlarıyla esir düşmüş, Osmanlı İmparatorluğu yıkılma tehlikesi geçirmiştir... İlginç. Acaba bu işte bir terslik mi var? Tarihe, fanatizmin deliğinden değil bilimin penceresinden bakanlar espriyi anladılar, sanırım fazla söze gerek yok. Mahalle esnafının fikri ise gayet basit ve net: "İlla da isim vermek gerekiyorsa şehitlerin ismini verin, bari bir işe yarasın.."

İsimlerden söz açılmışken, işte Fatih Terim parkı. 4.cadde ile 5.cadde'nin kesişiminden elli metre doğuda, apartmanlar arasındaki yegane yeşillik ve dinlenme yeri. Gökleri kucaklayan ağaçları, koşturup oynayan çocukları, bankalarda oturup sohbet eden yaşlılarıyla sevimli bir ortam. Çocukken dedemle gelirdik buralara. Salıncaklarda saatlerce sallanır, inmeyi hiç istemezdim. Şimdi ise buralara yolum düşünce ilk gördüğüm, trafo'nun yanında parketmiş külüstür bir kamyonete, topladıkları mukavva kutuları istiflemeye çalışan eli yüzü pislik içinde birtakım adamlar, kadınlar ve çocuklar. Sağda solda kimbilir hangi akşamdan kalan kırık bira şişeleri. İsim vermek güzel, ama galiba sadece isim vermekle işler hallolmuyor.

Yolum doğruya 3.cadde'ye doğru. Rant canavarının dişleri arasında son nefesini vermeye hazırlanan bir rüyayı ziyaret edeceğim. Bahçelievler'in Bahçeli evlerini. Bahçelievler'e adını veren yapıların son kalıntılarından birkaçını 3.cadde'deki sinemanın yakınında görebilirsiniz. İki ve üç katlı iki ayrı yapı tipinden oluşmuş toplam beş ev. İnsanı ezmeyen kütlesi, alttan ucu pahlanmış kirişlerle desteklenmiş mütevazı balkonları, aşk edebiyatının nostalgisi pancurlu pencereleri, caddeye bakan kısımda biraz darca ama yapının arkasında bir hayli geniş, ağaçlar ve sarmaşıklarla yemyeşil bahçesi ile, çevresini saran karactersiz dört beş katlı bloklara ve artan trafiğe inat, yine güzel. Ne yazık ki iki tanesi daha para hirsinin kurbanı olup böyle bir yerde yaşamayı hayal bile etmekten aciz insanlar tarafından satın alınıp tuğla yığınlarına dönüştürüldüler. Tıpkı kendilerinden öncekiler gibi. Hem de sadece son iki ay içinde. Yerine apartmanlar yapılacak, belki bir iş merkezi. Peki yollar bu trafiğin yükünü kaldırabilecek mi? Kaldırımlarda insanlar park etmiş otomobillerin arasından slalom yapmadan yürüyebilecek mi? İmar yönetmelikleri ne derse desin, iş merkezleri, kamu binaları, konut alanlarının canına okumanın biricik yoludur. Bu süreci yaşayanlar bilirler. Büyük kamu binaları yalnız değildir. Bankalar, lokantalar, kebabçılar, pastaneler, kafeler ve büfeler de bunlarla beraber mantar gibi bitiverirler. İşte o zaman ne konut kalır ne de konut bölgesi. İşte bir evin daha üzerinde satılık levhası var. Koyu gri boyalı cephenin üzerinde pırıl pırıl parlıyor. Bahçesinde oyunlar oynanan, komşuların birbirilerini ziyarete gittiklerinde keyifle oturdukları bir ev daha, eski günlerini, anılarının silik görüntülerine bırakıp gidecek. Ahşap pancurlu pencerelerin yerine tuhaf bölüntüleri olan rüküş perdeler takılmış, PVC pencereler gelecek. Ve artık pencerelerden yeşillikler değil, aynaya bakmak misali, beton yığınları görünecek.

Bahçelievler ve Emek mahallesinin bütün eski evleri sırayla aynı acı sona doğru yol alıyor. 1960'larda verilen izin başlattığı furya ile Bahçelievler'in orijinal evleri yıkılarak yapılmış üç katlı apartmanlar da aynı yolun yolcusu. Yoğunluk artıyor. Yıkılanların yerine beş hatta belki altı katlı yenileri yapılacak. Hem de parsellerin arasındaki üçer metrelik çekme mesafelerinin ışık ve hava almayan çöp kuyularına, Bahçelievler ve Emek mahallelerinin dar sokakları ve kaldırımlarının park yerlerine ve hatta otopark mafyalarının rant sermayesine dönüşmesi, zaten pek fazla olmayan yeşil alanların dilenci ve berduş mekanları olması pahasına... Yoğunluk artıyor, arttırılıyor. Açılan lokantalara süpermarketlere, hiçkimse, "Buralara gelecek insanlar arabalarını nereye parkedecek, çevre halkı bu mekanların varlığından rahatsız olacak mı?" diye sormuyor. Hele bir de son zamanlarda adı çokça geçen bir üniversite hastanesi var ki sormayın. Bahçelievler'deki bütün yapıların o yükseklikte olduğunu düşünsenize.. Benim hala umudum var (şarkı gibi oldu). Yetkililer

AÇIKLAMA	03.06.2002		03.06.2002 - 28.06.2002 ARASI HAREKETLER						01.07.2002 YE DEVİR	
	(1)	(2)	GELİRLER			GİDERLER			MEVCUTLAR VE ALACAKLAR (1)+(3)-(4)-(6)-(7)	KALAN BORÇLAR (2)-(7)+(8)
	MEVCUTLAR VE ALACAKLAR	BORÇLAR	(3) ALACAK TAHAKKUKU	(4) NAKİT OLAS. DANK. VIS.	(5) ALACAK TAHSİLATI	(6) NAKİT	(7) ÖFENEN BORÇLAR	(8) YENİ BORÇLAR		
Devir Kasa	2.411.491								42.022.503	
Devir Banka	11.642.367.253								12.463.633.397	
Devir Visa	2.270.500.000								1.361.700.000	
Birimlerden %25 Alacak	37.302.803.210		5.082.930.603		10.569.567.750				31.816.166.063	
Üye Kayıtlı Ölentileri				90.000.000						
Üye Aidatları				5.092.000.000						
Mesleki Denetim				1.369.150.000						
Bilirkişilik				360.000.000						
Büro Tes. Yen. ve Açma				1.343.800.000						
Belge Satışları				957.000.000						
Bilgisayar Kursu Gelirleri				3.435.000.000						
Adres Satış				31.500.000						
Yayın Satış				18.500.000						
Merkez Adına Mühür Tahsilatı				200.000.000						
Merkez Adına Kimlik Tahsilatı				147.000.000						
Bilirkişiler Adına Tahsilat				360.000.000						
Banka Faizleri				55.148.010						
Mimarlar Derneği Adına Tahsilat				30.000.000						30.000.000
Genel Karıl										0
Prof. Çalışan Sekr. Üye Ücreti					805.786.632		65.000.000			65.000.000
Yönetici Yollukları					100.000.000		606.000.000			606.000.000
Temsil (Yemek + Çay + Kahve + Çiçek - Vefat İlamı)					387.884.550					0
Konferans Sempozyum					5.422.877.490		75.520.000			75.520.000
Personel Ücretleri					6.836.812.471		71.250.000			71.250.000
SSK Primleri										0
Personel Yollukları					45.850.000					0
Bilgisayar Kursu Giderleri		491.280.000			670.507.600	491.280.000				0
Posta-Kargo-Telefon-İnternet		1.949.672.700			1.456.364.800		1.024.617.600			2.974.290.300
Kırtasiye		468.218.979			299.814.476	200.000.000	529.607.797			797.826.776
Bina İşletme Giderleri					1.234.745.657					0
Hukuk İşleri Giderleri					1.060.287.177					0
Yayın ve Yayın Alım Giderleri		201.380.000			481.419.995	201.880.000	2.556.630.000			2.556.630.000
Genel Merkez %20 Pay Ödem.		51.605.730.000					6.281.933.000			57.887.663.000
Demirhan Alımları					2.984.340.784					0
Bilirkişilere Ödenen					380.000.000					0
Sendika Kesintileri					146.436.972					0
Merkeze Mühür Ödemesi					650.000.000					0
Merkeze Kimlik Ödemesi					250.000.000					0
T O P L A M	51.218.081.954	54.716.281.679	5.082.930.603	13.488.298.010	10.569.567.750	23.213.128.604	892.660.000	11.210.558.397	45.683.521.963	65.064.180.076

**Mimarlar Odası'na
Birikmiş Aidat Borçlarınızı
istediğiniz sayıda taksitle bölerek ödeyin**

Bu farklı anlayışla yapılan bir çağrıdır.
Bu, Oda ortamında her türlü insiyatifi üyeleriyle paylaşmayı benimseyen bir yaklaşımın çağırısıdır.

Biz, birikmiş aidat borçlarının, ödeme zorluğu ve/veya zamansızlık gerekçesiyle, üyelerimizle aramızda sorun teşkil eden ve iletişimimizi engelleyen bir olgu olarak var olmasından rahatsızız ve diyoruz ki;
bu sorunu sizin önereceğiniz ve sizin için en kolay olacak şekilde çözelim
ve bunun koşullarını da siz koyun!

Mimarlar Odası Genel Merkezi 23.06.2002 tarihli toplantısında aldığı bir kararla aidat toplama konusundaki tüm insiyatifi Şubeler'e bıraktı.

Biz de Ankara Şube olarak bu insiyatifi tümüyle üyelerimize devrediyoruz ve diyoruz ki;

**31 Aralık 2002 tarihine kadar
Birikmiş aidat ödemelerinizi (2002 yılı öncesi) kredi kartı ile dilediğiniz sayıda taksitle;
Normal dönem aidat ödemelerinizi (2002 yılı ve sonrası) kredi kartı ile ait olduğu yıl içinde
dilediğiniz sayıda taksitle bölerek
ödeyebilirsiniz.**

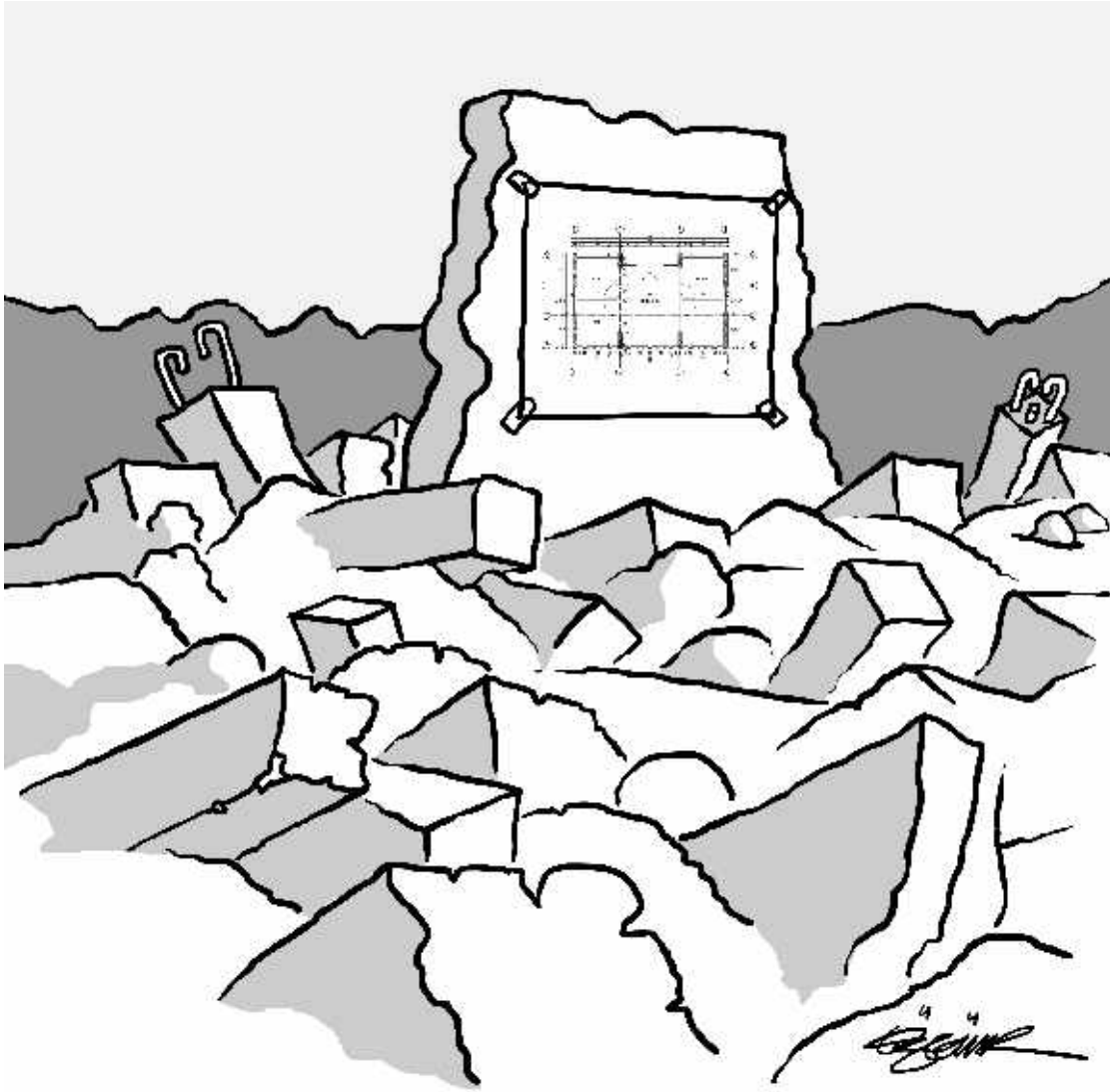
Bu yıl 48.000.000TL olan aidat bedeli bu yöntemle ödendiğinde
aylık sadece 4.000.000TL olmaktadır.

Bunun için arkada yer alan formu doldurarak Şubemiz'e ulaştırmanız yeterlidir.

**TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Konur sok. 4/3 Kızılay Ankara**

Info@mimarlarodasiankara.org

Tel No : (0312) 417 86 65

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ ÜYE ÖDENTİ FORMU

ADI SOYADI :

ODASİCİL NO :

DOĞUM TARİHİ :/...../.....

ADRES :

İL:..... POSTA KODU:.....

TELEFON :..... FAX:.....

E-MAIL :.....@.....

GEÇMİŞ YILLARA AİT ÜYE AİDAT BORÇUMUN (2002 YILI ÖNCESİNE AİT BORÇLAR,..... AYINDAN İTİBAREN.....TAKSİTTE VE HER AYIN 'İNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ'Nİ YETKİLİ KILIYORUM.

2002 YILINA AİT ÜYE AİDAT BORÇUMUN, 2002 YILI ARALIK AYI SONUNA KADAR,AYINDAN İTİBAREN TAKSİTTE VE HER AYIN 'İNDE 'İNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ'Nİ YETKİLİ KILIYORUM.

1 OCAK 2002 TARİHİNDEN İTİBAREN, ÜYE AİDAT BORÇLARIMIN, AİT OLDUĞU YIL İÇİNDE AYINDAN İTİBARENTAKSİTTE VE HER AYIN 'İNDE 'İNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ'Nİ YETKİLİ KILIYORUM.

KREDİ KARTINA İLİŞKİN BİLGİLER

KART NO: SON KULLANMA TARİHİ:/

20.....

VISA

MASTERCARD

DİĞER:.....

Istanbul?

Türkiye

1999

17,000

Japonya

1995

5,502

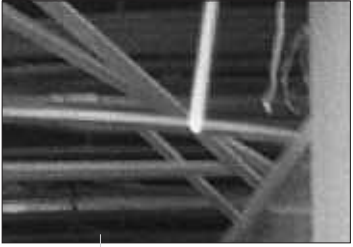
İran

1990

50,000

Meksika, Michoacan

1985

9,500